संदर्भ ग्रंथसूची

संदर्भ ग्रंथ सूची

१. अकोलकर, ग. वि. (संपा.) - 'साहित्य व समीक्षा', चेतश्री प्रकाशन पुणे, द्वितीय आवृत्ती १९९३.

२. काळे, कल्याण (संपा.) - 'संत साहित्य : अभ्यासाच्या काही दिशा', (मु. श्री. कानडे गौरवग्रंथ), स्नेहवर्धन प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती १९९२.

३. कुलकर्णी, गो. म. (संपा.) - 'नवसमीक्षा' (ह. श्री. शेणोलीकर गौरवग्रंथ), मेहता प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती १९८२.

४. कुलकर्णी व. दि. गौरव समिती (संपा.), 'धुळाक्षराकडून मूलाक्षराकडे', (व. दि. कुलकर्णी गौरवग्रंथ), सोहम प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती १९९४.

५. कुलकर्णी, भीमराव (डॉ) (संपा.) - 'साहित्य आणि नाट्य : काही समस्या' (रा. श. वाळिंबे गौरवग्रंथ), जोशी-लोखंडे प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती १९८२.

६. कुलकर्णी, गो. म. (संपा.) - 'महाराष्ट्राची सत्त्वधारा' (रा. चिं. ढेरे अभिनंदन ग्रंथ), दास्ताने आणि कंपनी पुणे, प्रथमावृत्ती, १९८१.

७. कोलते, वि. भि. संपादन समिती (संपा.) - 'संशोधनाची क्षितिजे' (वि. भि. कोलते गौरवग्रंथ), अमेय प्रकाशन नागपूर, प्रथमावृत्ती, १९८५.

८. खरात माधवी (डॉ) - 'साहित्य, समाज आणि संस्कृती, वाङ्मयीन कर्तृत्वाची मांडणी (लेख) दै. सकाळ, १७ सप्टेंबर २००६.

९. गोखले / भावे / पाध्ये (संपा.) - 'साहित्यविचार' (रा. श्री. जोग गौरवग्रंथ), व्हीनस प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती १९६४.

१०. गुंडी, नीलिमा - 'साहित्य-समाज संबंधाचा आधारग्रंथ' (लेख) दै. सकाळ ९ सप्टेंबर २००७.

११. चुनेकर, सु. रा. (संपा.) - 'सूचींची सूची', प्रतिमा प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती १९९५.

१२. चुनेकर, सु. रा. - 'संशोधन स्वरूप आणि पद्धती', कल्पना प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती १९८३.

१३. जहागीरदार, चंद्रशेखर (डॉ) (संपा.) - 'तौलानिक साहित्याभ्यास : तत्त्वे आणि दिशा' (म. द. हातकणंगलेकर गौरवग्रंथ), सौरभ प्रकाशन कोल्हापूर, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन पुणे (वितरण) प्रथमावृत्ती, १९९२.

१४. जाधव, मनोहर / देशमुख / कांबळे (संपा) - 'साहित्य, समाज आणि संस्कृती', (गंगाधर पानतावणे गौरवग्रंथ) सुविधा प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती २००६.

१५. टिळक, विद्यागौरी (संपा.) - 'समीक्षा विविधा' (लीला गोविलकर गौरवग्रंथ), पद्मगंधा प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती २००५.

१६. तेलंग, विजया (डॉ) (संपा.) - 'संगम' (पंडित आवळीकर गौरवग्रंथ), अभंग प्रकाशन कोल्हापूर, प्रथमावृत्ती १९९१.

१७. भणगे, भा. शं. (संपा.) - 'साहित्यविचार व समाजचिंतन' (गं. बा. सरदार गौरवग्रंथ), ओरिएंट लॉंगमन्स मुंबई, प्रथमावृत्ती, १९६८.

१८. भागवत, श्री. पु. / रसाळ सुधीर (संपा.) - 'साहित्य : अध्यापन आणि प्रकार' (वा. ल. कुलकर्णी गौरवग्रंथ), मौज प्रकाशन व पॉप्युलर प्रकाशन मुंबई, प्रथमावृत्ती - १९८७.

१९. मंचरकर, र. बा. (संपा.) - 'वाङ्मयाचे महाविद्यालयीन अध्यापन', (गुरूवर्य दु. का. संत गौरवग्रंथ), सौरभ प्रकाशन कोल्हापूर, प्रथमावृत्ती १९८७.

२०. मंचरकर र. बा. (संपा.) - 'गो. म. कुलकर्णी यांची समीक्षा - परिचय आणि परामर्श' (गो. म. कुलकर्णी गौरवग्रंथ), प्रथमावृत्ती १९९०.

२१. मंचरकर, र. बा. सद्भाव समिती (संपा.) - 'साहित्याचा अभ्यास' (र. बा. मंचरकर गौरवग्रंथ) प्रतिमा प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती २००३.

२२. रेळेकर, नि. ना. / नसिराबादकर, ल. रा. (संपा.) - 'ग्रंथ श्रेष्ठ ज्ञानदेवी', (हे. वि. इनामदार गौरवग्रंथ), फडके प्रकाशन, कोल्हापूर, प्रथमावृत्ती १९९१.

२३. शेटे विश्वनाथ गौरवग्रंथ समिती (संपा.) - 'संस्कृती सुगंध' (विश्वनाथ शेटे गौरवग्रंथ), जोशी लोखंडे प्रकाशन पुणे, प्रथमावृत्ती १९८२.

----- x -----

परिशिष्टे

१. गंगाधर पानतावणे यांच्या वाङ्मयीन कार्याची सूची

२. रत्नाकर मंचरकर यांच्या वाङ्मयीन कार्याची सूची

परिशिष्टे - १

गंगाधर पानतावणे यांच्या वाङ्मयीन कार्याची सूची

१. **जन्म** : २८ जून १९३७

२. **शिक्षण** : एम.ए., पीएच. डी.

३. **पद** : प्रोफेसर व विभागप्रमुख मराठी (भाषा आणि साहित्य)

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद (निवृत्त)

४. **ग्रंथलेखन :**

१) मूल्यवेध (समीक्षा)

२) विद्रोहाचे पाणी पेटले आहे. (संशो.)

३) मूकनायक (डॉ. बा. आंबेडकर चरित्र)

४) दलितांचे प्रबोधन (संशो.)

५) वादळाचे वंशज (संशो.)

६) प्रबोधनाच्या दिशा (संशो.)

७) पत्रकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर (प्रबंध)

८) हलगी (लेख)

९) चैत्य (लेख)

१०) दलित वैचारिक वाङ्मय (संशो.)

११) लेणी (समीक्षा)

१२) साहित्य : प्रकृती आणि प्रवृत्ती (समीक्षा)

१३) साहित्य : शोध आणि संवाद (समीक्षा)

१४) स्मृतिशेष : (व्यक्तिविशेष)

५. **संपादित ग्रंथ :**

१) दलित आत्मकथन

२) दलित कथा

३) विचारयुगाचे प्रणेते : डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

४) लोकचळवळीचे प्रणेते : म. जोतीबा फुले

५) महारांचा सांस्कृतिक इतिहास

६) लोकरंग

७) स्त्री आत्मकथन

८) धर्मचर्चा

९) दलित साहित्य : चर्चा आणि चिंतन

१०) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे निवडक लेख

६. **ग्रंथ पुरस्कार :**

१) साहित्य : प्रकृती आणि प्रवृत्ती (महाराष्ट्र राज्य ग्रंथ पुरस्कार)

२) दलित साहित्य : चर्चा आणि चिंतन (महाराष्ट्र राज्य ग्रंथ पुरस्कार तसेच महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे, पुरस्कार)

३) दलितांचे प्रबोधन (महाराष्ट्र राज्य ग्रंथ, पुरस्कार)

४) चैत्य (महाराष्ट्र साहित्य परिषद पुणे, पुरस्कार)

५) मुंबई मराठी पत्रकार संघ आणि महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे 'अस्मितादर्श' ला उत्कृष्ट विशेषांकाचा पुरस्कार

७. **विविध संस्थांवर प्रतिनिधित्व व कार्य :**

१) सदस्य, महाराष्ट्र राज्य साहित्य-संस्कृती मंडळ, मुंबई.

२) सदस्य, महाराष्ट्र राज्य प्रौढ शिक्षण नियामक मंडळ, मुंबई.

३) सदस्य, महाराष्ट्र राज्य कला समिती, मुंबई.

४) सदस्य, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई.

५) सदस्य, संत पीठ महाराष्ट्र शासन.

६) सदस्य, महाराष्ध्र राज्य हस्तलिखित समिती, मुंबई.

७) सदस्य, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर चरित्र साधने प्रकाशन समिती, मुंबई.

८) सदस्य, मराठी शब्दकोश समितीत.

९) सदस्य, मराठी वाङ्मयकोश समिती.

१०) सदस्य, ज्ञानकोशकार केतकर ग्रंथप्रकाशन समिती, मुंबई.

११) सदस्य, विद्वतपरिषद, महाराष्ट्र राज्य ग्रंथनिर्मिती व संशोधन मंडळ, पुणे.

१२) उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.

१३) संस्थापक अध्यक्ष, मिलिंद साहित्य परिषद, औरंगाबाद.

१४) सदस्य, महाराष्ट्र राज्य ग्रंथनिवड समिती, मुंबई.

१५) सदस्य, यशवंतराव चव्हाण ग्रंथपुरस्कार समिती, मुंबई.

१६) सदस्य, महाराष्ट्र राज्य ग्रंथपुरस्कार समिती, मुंबई.

१७) सदस्य, परीक्षक समिती, महाराष्ट्र राज्य अंतिम नाट्यस्पर्धा, मुंबई.

१८) सदस्य, कर्मवीर भाऊराव पाटील जन्मशताब्दी समिती, महाराष्ट्र राज्य.

१९) सदस्य, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर जन्मशताब्दी समिती, महाराष्ट्र राज्य.

२०) सदस्य, विद्वत परिषद, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

२१) सदस्य, विद्यापीठ प्राध्यापक निवड समिती, शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर, (महाराष्ट्र राज्यपाल नियुक्त)

नागपूर विद्यापीठ नागपूर, उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव.

२२) महाराष्ट्रातील विविध विद्यापीठातील अभ्यास मंडळे :अहिल्यादेवी विद्यापीठ इंदूर, हरिसिंग गौर विद्यापीठ, उस्मानिया विद्यापीठ हैद्राबाद, येथील अभ्यास मंडळे व संशोधन समित्यांवर सदस्य म्हणून कार्य.

२३) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ह्यांनी स्थापिलेल्या पीपल्स एज्युकेशन सोसायटीचे सदस्य.

८) सन्मान (आंतरराष्ट्रीय व राष्ट्रीय)

१) भारतरत्न डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आंतरराष्ट्रीय पुरस्कार, लंडन (ब्रिटेन)

२) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर राष्ट्रीय पुरस्कार : अ. भा. दलित साहित्य अकादमी, दिल्ली.

३) फाय फौंडेशन राष्ट्रीय पुरस्कार इचलकरंजी जि. कोल्हापूर.

४) ह्यूज हू एशिया.

५) किर्लोस्कर जन्मशताब्दी पुरस्कार, पुणे.

६) स्वातंत्र्य सैनिक विनायकराव चारठाणकर पुरस्कार, सेलू, जि. परभणी.

७) फुले आंबेडकर स्मृती पुरस्कार, पुणे.

८) आचार्य अत्रे समीक्षा पुरस्कार, पुणे.

९) मराठवाडा लोकविकास मंच, मुंबई, पुरस्कृत, मराठवाडा गौरव, पुरस्कार.

१०) डॉ. भालचंद्र फडके पुरस्कार, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे पुरस्कृत.

११) मूकनायक पुरस्कार, पुणे.

१२) महाराष्ट्र राज्य साहित्य-संस्कृती मंडळ गौरववृत्ती / पुरस्कार.

१३) राजर्षी शाहू आरक्षण शताब्दी पुरस्कार, सोलापूर.

१४) कै. नानासाहेब नाळकर विद्वत पुरस्कार, इतिहास संशोधन केंद्र, अहमदनगर.

१५) पद्मश्री दया पवार साहित्य पुरस्कार, मुंबई.

१६) कुसुमताई चव्हाण साहित्य पुरस्कार, नांदेड.

९) आंतरराष्ट्रीय व राष्ट्रीय सहभाग :

१) कोलंबिया विश्वविद्यालय आणि अन्य संशोधन संस्था आयोजित, न्यूयॉर्क (अमेरिका) येथील अल्पसंख्यांकांच्या प्रश्नांवरील परिषदेत 'दलित साहित्य' या विषयावर शोधनिबंध सादर आणि सहभाग.

२) लंडन येथील विविध विद्यापीठे व सांस्कृतिक संस्थांना भेटी.

३) नवी दिल्ली येथील 'वाङ्मय व भाषांतर' या विषयावरील आंतरराष्ट्रीय परिषदेत सहभाग.

४) थायलंडचा शैक्षणिक दौरा.

१०) शैक्षणिक व सांस्कृतिक कार्य :

१) दलित शोषित व मागासवर्गीय स्त्रियांच्या उत्थानासाठी १९२२ साली स्थापन झालेल्या श्री.चोखामेळा समाज कन्याशाळेच्या कार्यकारिणीवर गेल्या ४० वर्षापासून कार्यरत. दलित व बौद्धांनी मागासवर्गीय मुलींच्या शिक्षणासाठी चालविलेली ही महाराष्ट्रातील अग्रगण्य संस्था.

२) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ह्यांच्या क्रांतिकारी तत्त्वाानातून ऊर्जाग्राम दलित साहित्य चळवळीचे मुखपत्र असलेल्या 'अस्मितादर्श' या नियतकालिकांचे गेल्या ३६ वर्षापासून संपादन.

३) नवोदित व प्रथितयश आंबेडकरवादी साहित्यिकांसाठी गेल्या ३० वर्षापासून 'अस्मितादर्श दलित संमेलनां'चे आयोजन.

११) काही अध्यक्षीय भाषणे :

१) अभिव्यक्ती मराठवाडा साहित्य संमेलन, परळी वैजनाथ जि. बीड .

२) ३४ वे विदर्भ साहित्य संमेलन, आनंदवन वरोरा, जि. चंद्रपूर.

३) नवलेखक सहित्य संमेलन, पुणे.

४) दलित साहित्य संमेलन, भंडारा.

५) दलित साहित्य संमेलन, पिंपरी चिंचवड, जि. पुणे.

६) दलित साहित्य संमेलन, ओझर जि. नासिक.

७) दलित साहित्य संमेलन, जळगाव.

८) नांदापूरकर व्याख्यानमाला, मराठवाडा साहित्यपरिषद, औरंगाबाद.

९) म. फुले व्याख्यानमाला, डॉ. बा. आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद.

१०) बहुजन साहित्य संमेलन, नांदेड.

११) आंबेडकरी साहित्य संमेलन, बल्लारपूर, जि.चंद्रपूर.

१२) आंबेडकरवादी साहित्य संमेलन सावली, जि. चंद्रपूर.

१३) परिवर्तन साहित्य संमेलन तिसरे, जळगाव

१४) अस्मितादर्श रौप्य महोत्सवी साहित्य संमेलन, नागपूर

१५) सदानंद साहित्य संमेलन ५३ वे औदुंबर जि. सांगली.

१६) दक्षिण महाराष्ट्र साहित्य संमेलन कोवाड जि, कोल्हापूर.

१७) समाज प्रबोधन मराठी साहित्य संमेलन, उंडाळे जि. सातारा.

१८) अध्यक्ष, नवोदितांचे साहित्य संमेलन, पुणे.

१९) २५ वे मराठवाडा साहित्य संमेलन, परभणी.

२०) बौद्ध साहित्य संमेलन, भंडारा.

२१) येरवडा पहिले विभागीय मराठी साहित्य संमेलन, पुणे.

२२) आंबेडकरी साहित्य संमेलन, वर्धा.

१२) काही महत्त्वपूर्ण व्याख्याने :

१) वसंत व्याख्यानमाला, पुणे, वाई, नासिक, नासिक रोड.

२) डॉ. केतकर स्मृती व्याख्यान, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे.

३) पत्रकार अ. ब. कोल्हटकर स्मृती व्याख्यान, मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालय.

४) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर व्याख्यानमाला, जालना, मुंबई, पुणे, मनमाड, नांदेड, हिंगोली, चंद्रपूर, यवतमाळ, मूर्तिजापूर, वणी, वर्धा.

५) शारदोत्सव व्याख्यानमाला, अकोला, बसमतनगर, इचलकरंजी.

६) विवेकानंद व्याख्यानमाला, औरंगाबाद.

७) कै. आ. बी. गाडगीळ व्याख्यानमाला, नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

८) रेव्ह. रॉबर्ट जेकब स्मृती व्याख्यानमाला, धुळे.

९) कुसुमाग्रज प्रतिष्ठान आयोजित कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड व्याख्यानमाला, नासिक

१०) यशवंतराव चव्हाण व्याख्यानमाला, कराड, जि. सातारा

११) श्रीमती तिडके व्याख्यानमाला, मूर्तिजापूर, जि. सातारा

१२) अ. भा. सिद्धार्थ संशोधन संस्था, कोल्हापूर.

१३) अहमदनगर जिल्हा ग्रंथालय, अहमदनगर.

१४) मालेगाव जिल्हा ग्रंथालय, मालेगाव जि. नासिक.

१५) म. जोतीबा फुले व्याख्यानमाला : मुंबई विद्यापीठ, मुंबई, उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव, अमरावती विद्यापीठ, अमरावती, महाराष्ट्र परिचय केंद्र, पणजी (गोवा).

१६) शिवाजी विद्यापीठ व्याख्यानमाला कोल्हापूर

१७) भाई माधवराव बागल व्याख्यान, कोल्हापूर.

१८) कर्मवीर भाऊराव पाटील स्मृती व्याख्यान, सातारा.

१९) पी. डब्ल्यू. एस. रौप्य महोत्सवी व्याख्यानमाला, नागपूर.

२०) श्रीमती देशपांडे व्याख्यानमाला, उदगीर, जि. लातूर.

२१) यशवंतराव चव्हाण व्याख्यान, अंबाजोगाई जि. बीड.

२२) याशिवाय, महाराष्ट्र व महाराष्ट्राबाहेरील साहित्य, समाज व संस्कृतीच्या क्षेत्रात व शिक्षण संस्थात व्याख्याने.

२३) प्रा. रा. श्री. जोग व्याख्यानमाला, पुणे विद्यापीठ पुणे.

२४) ग. स. राजाध्यक्ष व्याख्यानमाला, पुणे विद्यापीठ पुणे.

१३. काही महत्त्वाच्या परिषदा व चर्चासत्रे उद्घाटने :

१) साहित्य अकादमी नवी दिल्ली आयोजित : श्री. म. माटे जन्मशताब्दी चर्चासत्र मुंबई, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर जन्मशताब्दी चर्चासत्र औरंगाबाद, शोधनिबंध वाचन / नवकथेवरील चर्चासत्र, औरंगाबाद सहभाग.

२) नॅशनल बुक ट्रस्ट, नवी दिल्ली आयोजित (पुढील दशकातील ग्रंथप्रकाशने या विषयावरील चर्चासत्रात सहभाग, पुणे)

३) अ. भा. मराठी साहित्य संमेलनावरील परिसंवादात सहभाग. यवतमाळ, परभणी, आळंदी, कोल्हापूर, रत्नागिरी, परळी वैजनाथ, चंद्रपूर, औरंगाबाद.

४) मराठवाडा साहित्यसंमेलने : हिंगोली, बसमतनगर, औरंगाबाद, अंबड इ.

५) अ. भा. हिंदी दलित साहित्य संमेलने : हजारीबाग (बिहार) नागपूर.

६) अस्मितादर्श साहित्य संमेलने.

७) परिवर्तन साहित्य संमेलने : जळगाव, पंढरपूर.

८) किर्लोस्कर समूह पुणे आयोजित 'दलित समस्या' या विषयावरील चर्चासत्र.

९) महाराष्ट्र शासनाच्या समाज कल्याण विभागाच्यावतीने 'भारतीय स्त्री आणि अस्पृश्यता' या विषयावर चर्चासत्र, नागपूर.

१०) महाराष्ट्र शासन आयोजित 'मराठी भाषा' या विषयावरील चर्चासत्रात सहभाग, औरंगाबाद.

११) फुले आंबेडकरी साहित्य संमेलने वाशीम, नागपूर, भंडारा, बल्लारपूर.

१२) आकाशवाणी केंद्रे, दूरदर्शन : मुलाखती चर्चा.

१३) दलित साहित्य संमेलन, ब्रह्मपुरी जि. चंद्रपूर (उद्घाटन)

१४) फुले आंबेडकरी साहित्य संमेलन, भंडारा (उद्घाटन)

--- x----

परिशिष्टे - २

रत्नाकर मंचरकर यांच्या वाङ्मयीन कार्याची सूची

१. डॉ. र. बा. मंचकर यांनी ग्रंथ (०८), सूत्र-संपादने (०६), संहिता-संपादने (०५), पाठ्यपुस्तकांचे संपादन (०५), प्रस्तावना (१५), नियतकालिकांचे संपादन (१०), कोशांतर्गत टिपणे (२६), ग्रंथांतर्गत लेखक (२९), वाङ्मयीन आणि इतर नियतकालिकातील लेखन, चर्चा-परिसंवाद अशा विविध माध्यमांसाठी, वेगवेगळ्या विषयांवर, १९६६ ते एप्रिल २००३ या काळामध्ये केलेल्या लेखनाची ही वर्गीकृत सूची आहे.

२. अभ्यासक्षेत्रानुसार लेखनाचे वर्ग असे.

    १. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय(नोंदी १०९)
        १.१ संतकवी आणि संतसाहित्य (२९)
        १.२ पंडित कवी आणि कथाकविता (२६)
        १.३ धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय (१३)
        १.४ मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा तौलनिक अभ्यास (२१)
        १.५ मध्ययुगीन मराठीचा साहित्यिक भूगोल (०४)
        १.६ मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास (०६)
    २. आधुनिक मराठी वाङ्मय (६८)
        २.१ नवे वाङ्मयीन प्रवाह (१५)
        २.२ कविता आणि कवी (२२)
        २.३ कथा आणि कथाकार (१४)
        २.४ कादंबरी आणि कादंबरीकार (१०)
        २.५ इतर वाङ्मयप्रकार आणि वाङ्मयकार (०७)
    ३. साहित्यविचार (१५)
    ४. साहित्यसमीक्षक आणि समीक्षापद्धती (३२)
    ५. वाङ्मयाचे संशोधन (०६)
    ६. वाङ्मयाचे अध्यापन (०७)
    ७. भाषा आणि भाषाविज्ञान (११)
    ८. इतर लेखन-संपादन (८४)

    अशा आठ अभ्यास क्षेत्रातील तीनशे नोंदी येथे नोंदविलेल्या आहेत.

३. विषयानुसार नोंदी करताना काही लेखन दुबार नोंदविले आहे.

४. काही लेखन एकापेक्षा अधिक वेळा प्रसिद्ध झाले आहे. त्यात परिष्करण, बदल असेल तरच त्यांच्या दुबार नोंदी केल्या आहेत. तसे नसेल तर त्याच ठिकाणी गणना न करता नोंदी केल्या आहेत.

५. ही सूची देताना वर्णानुक्रम पाळलेला नाही. लेखनाचे माध्यम, काळाचा क्रम, विषयाचा सारखेपणा लक्षात घेऊन ती देण्याचा प्रयत्न केला आहे. क्वचित कोठे वर्णनात्मक नोंदी केल्या आहेत.

----x ----

१.१ संतकवी आणि संतसाहित्य

संहिता संपादन

१. ज्ञानेश्वरी अध्याय दुसरा (पृ.१४३) शं. कृ. उनउने आणि इतर यांच्या सहकार्याने - प्रस्तावना (पृ.३३), सार्थ संहिता (पृ. ७५), टीपा (पृ. ३५), यासह संपादन, लुणावत, साहित्यसेवा प्रकाशन, सातारा १९६८. शिवाजी व पुणे विद्यापीठात पाठ्यपुस्तक म्हणून नियुक्ती.

२. ज्ञानेश्वरी अध्याय सातवा (पृ.१०३) प्रस्तावना (पृ.४७), सार्थ संहिता (पृ.३९), टीपा (पृ.१७), यासह संपादन, अंजली मेहता, युनिव्हर्सल प्रकाशन, कोल्हापूर १९७२. शिवाजी विद्यापीठात पाठ्यपुस्तक म्हणून नियुक्ती.

३. ज्ञानेश्वरी अध्याय पहिला (पृ.१५७), प्रस्तावना (पृ.९६), सार्थ संहिता (पृ.५१), परिशिष्टे (पृ.१०), यासह संपादन, अंजली मेहता, युनिव्हर्सल प्रकाशन, कोल्हापूर १९७२. शिवाजी, पुणे व अमरावती विद्यापीठावर पाठ्यपुस्तक म्हणून नियुक्ती.

ग्रंथांतर्गत लेखन

६. ज्ञानदेवीची साहित्यरूप (पृ.९) 'ज्ञानियांची रसगंगा,' संपा. लीला गोविलकर व इतर, शिवाजी कर्डिले, अहमदनगर, १९९०, पृ.१-९.

७. ज्ञानदेवीच्या साहित्यरूपाचा शोध (पृ.३५) 'एक तरी ओवी अनुभवावी', संपा. अशोक कामत-शिवाजी मोहिते, ओंकार व माऊली प्रकाशन, पुणे-पंढरपूर १९९०, पृ.१२९-१६३.

९. श्रीज्ञानदेव आणि पंडित कवी (पृ.१९), 'श्री ज्ञानदेव साहित्याचा अभ्यास', संपा. मु. श्री. कानडे, रा. शं. नगरकर, याज्ञवल्क्य आश्रम, पुणे १९९६, पृ.६३-८१.

५. नामदेवांची कथाकविता (पृ.२३) 'नामदेव-व्यक्ती आणि वाङ्मय', संपा. भालचंद्र खांडेकर, अशोक कामत, प्रकाशक शं. द. सबनसी, मोघे प्रकाशन, कोल्हापूर-मलकापूर-पुणे, १९८८, पृ.१०२-१२४.

४. एकनाथ आणि मुक्तेश्वर (पृ. ३१) 'संत एकनाथदर्शन-लेखनसंग्रह', संपा. हे. वि. इनामदार, कौंटिनेंटल, पुणे, १९८३, पृ.१९०-२२०.
'महाराष्ट्राचे लोकनाथ-एकनाथ', संपा. हे. वि. इनामदार आणि इतर, शिवपार्वती प्रतिष्ठान, फलटण-नासिक, १९८८, पृ.३५-५४.

८. संतसाहित्याच्या वाङ्मयीन अभ्यासाच्या दिशा (पृ.२२) 'संतसाहित्य - अभ्यासाच्या काही दिशा', संपा. कल्याण काळे, रा. शं. नगरकर, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे १९९२, पृ.३४-५५.

१०. एकनाथ-दुसरे ज्ञानदेव (पृ.२६) 'संत एकनाथ - एक समग्र अध्ययन', संपा. अशोक कामत-सतीश बडवे, देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण शिक्षणोत्तेजक संस्था, पुणे, एप्रिल २००२, पृ.३३-५८, नवभारत, सप्टेंबर २००१, पृ. ७-२०.

नियतकालिकातील लेखन

१४. रंगपंचमीचा रसरंग (पृ.०३), 'बिल्वदल', होलिकोत्सव विशेषांक, फेब्रुवारी-मार्च १९७७, पृ.४९-५१.

१५. ज्ञानदेवी - एक भाष्यकाव्य (पृ.०७), 'गर्जना', दिवाळी अंक १९७९, पृ.२२-२७.

१८. ज्ञानदेवीचे साहित्यरूप (पृ.०९), 'कवितारती', दिवाळी १९९०, पृ.३८-४६.

१९. गंगावतरण आणि स्वर्गारोहण (पृ.१८), 'अनुष्टुभ', दिवाळी १९९०, पृ.७४-९१.

२३. ज्ञानदेवांचा भक्तिविचार (पृ.०३), 'परमार्थ-चिंतन', दिवाळी १९९२, पृ.१०७-१०९.

२४. ज्ञानदेवांचा भक्तियोग (पृ.०६), 'चंद्रभागातीरी', दिवाळी १९९२.

१३. तीर्थावळी : एक कथाकाव्य (पृ.०४), 'सत्यकथा', जून १९७१, पृ.७२-७५.

१२. एकनाथकृत गुरूगौरव (पृ. ०६) 'सांगाती', जून १९७१, पृ.४२-४७.

१६. भावार्थरामायण आणि संक्षेपरामायण (पृ.१८), 'मराठी संशोधन पत्रिका', जाफेमा १९८१, पृ.८१-९८.

११. स्मृतिस्थळ (पृ.१२), 'वैखरी', ऑनोडि १९७० - जाफेमा १९७९, समीक्षा विशेषांक, पृ.८३-९३.

२५. श्रीचक्रधरांची ईश्वरी अवताराची भूमिका (पृ.१२), 'नवभारत', ऑक्टोबर २०००, पृ.९-२०.

२६. लीळाचरित - निर्मिती, कलारूप आणि श्रयेनिश्चिती (पृ.१५), 'अनुष्टुभ', जाने-फेब्रु. २००१, पृ.३४-४८.

'गंध-सुगंध' - 'श्रीकृष्णमंदिर' रौप्यमहोत्सवी अंक डिसेंबर २००१, पृ. ३७-५५.

२०. संतसाहित्य : काही प्रश्न, काही उत्तरे (पृ. ०९), 'अनुबंध', ज्ञानेश्वर सप्तशताब्दी अंक, गुलबर्गा १९९१, पृ. ६९-७७.

२१. संतसाहित्याचा वाङ्मयीन अभ्यास-अवलोकन आणि दिग्दर्शन भाग १ (पृ.१७) 'प्रतिष्ठान', जुलै-ऑगस्ट १९९२, पृ.२२-३९.

२२. संतसाहित्याचा वाङ्मयीन अभ्यास-अवलोक आणि दिग्दर्शन भाग २ (पृ.१२) 'प्रतिष्ठान', सप्टेंबर, ऑक्टोंबर १९९२, पृ.४५-५५.

१७. संतविचार कालानुरूप भाषेत मांडण्याची गरज (पृ.०२), 'रविवार सकाळ', साहित्यसंमेलन विशेषांक, पुणे २१ जानेवारी १९९०, पृ. ३ व ८.

परिसंवादातील निबंध

२७. प्राचीन मराठी साहित्याचा अभ्यास कसा करावा ? सांस्कृतिक अंगावर भर देऊन की वाङ्मयीन दृष्टीने ? अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन, कराड १९७५. गटवार चर्चेचा उपन्यास करणाऱ्या निबंधाचे वाचन.

२८. मराठी संतांचे योगदान. 'साहित्यायन' ने आयोजित केलेल्या साहित्य संमेलनातील महनीय प्रवक्ता, सटाणा, १९८७.

२९. संतसाहित्याच्या अभ्यासाच्या दिशा. डॉ. मु. श्री. कानडे गौरव परिसंवाद, पुणे, दि.५/१/१९९२. भाऊसाहेबांची बखर-मध्ययुगीन मराठीचा मानदंड. न्यू आर्टस-कॉमर्स-सायन्स कॉलेज, अहमदनगर, ऑगस्ट २००१.

व्याख्यान संहिता

३०. नामदेव समाज मंडळ, सांगली (१९८४), मोकाशी स्मृती - व्याख्यानमाला, श्रीरामपूर (१९८५)
ते रामकृष्ण मठ, पुणे (१९९४), एकनाथ संशोधन मंदिर, औरंगाबाद (१९९७) अशा वेगवेगळ्या
३४ ठिकाणी 'ज्ञानदेव आणि ज्ञानदेवी' या विषयावर तीन किंवा पाच व्याख्यानांच्या मालिकांतून पुढील व्याख्यानसंहिता सिद्ध झालेल्या आहेत.

१. मध्ययुगीन धर्मसाधना आणि ज्ञानदेवांचे कार्य (पृ.१६)

२. ज्ञानदेवांचा ज्ञानयोग (पृ.१७)

३. ज्ञानदेवांचा कर्मयोग (पृ.१८)

४. ज्ञानदेवांचा भक्तियोग (पृ.२०)

५. ज्ञानदेवांची ज्ञान-कर्मनिष्ठ भक्ती (पृ.३०)

३६. गोसावी प्रतिष्ठान, मालेगाव (१९९२) येथे, समर्थ रामदास - काळ आणि कर्तृत्व (पृ.३०)

३७. ताराराणी विद्यापीठ, कोल्हापूर (१९९३), तुका झालासे कळस (पृ.१२)

३५. बारलिंग स्मृती व्याख्यानमाला, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे मे १९९०. मराठी संतांचे सामाजिक कार्य आणि ऐतिहासिक विवेक (पृ.६०)

३८. ना. गो. नांदापूरकर व्याख्यानमाला, मराठवाडा साहित्य परिषद, औरंगाबाद. मराठी संतांचे कार्य - पुनर्विचाराची दिशा (पृ.७०).

३९. यशवंतराव चव्हाण सांस्कृतिक प्रतिष्ठान, अहमदनगर, (दि. १२/१०/२००२) आणि प्राध्यापक प्रबोधिनी, सायन्स कॉलेज, सातारा (दि.१९/२/२००३) येथे मध्ययुगीन संतांचे जातिसंस्था-विषयक पवित्रे (पृ. ३५)

१.२ ग्रंथ : पंडित कवी आणि कथाकविता

४०. मुक्तेश्वरांची कविता : खंड पहिला : आख्यानक व स्फुट कविता (पृ.२२५), रमेश तेंडुलकर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई, १९८३.

४१. मुक्तेश्वरांची कविता : खंड दुसरा : संक्षेपरामायण (पु.१२+९६) रमेश तेंडुलकर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई, १९८७.

या दोन ही खंडांना महाराष्ट्र शासनाच्या 'समीक्षा आणि सौंदर्यशास्त्र'या विभागातील सर्वोत्कृष्ट वाङ्मयनिर्मितीचा प्रथम क्रमांकाचा तीन हजार रूपयांचा राज्यपुरस्कार १९८४.

४२. मुक्तेशवरांची कविता : खंड तिसरा : महाभारत (पृ.३००),
रमेश तेंडुलकर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई १९८७
तिसऱ्या खंडास महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे यांचे हणमंत संशोधन पारितोषिक १९८८.

महाराष्ट्र ग्रंथोत्तेजक सभा, पुणे यांचे भट पारितोषिक खंड ३ साठी १९८९. वरील तिन्ही खंडांना आधारभूत असलेल्या पीएच्. डी. प्रबंधास शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूरचे सर्वोत्कृष्ट प्रबंधाचे डॉ. वि. रा. करंदीकर संशोधन पारितोषिक, १९८२.

पुणे, मुंबई, शिवाजी, एस.एन. डी. टी., डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा आणि गोवा इत्यादी विद्यापीठांमध्ये वेळोवेळी संदर्भ ग्रंथ म्हणून अभ्यासक्रमासाठी नियुक्त.

कविश्रेष्ठ मुक्तेश्वरांच्या (इ. स. १५७४-१६४०) महाभारत, रामायण व स्फुट अशा गुणसमृद्ध आणि विपुल (ओवी संख्या सुमारे २०००० आणि नवसंशोधित ३०००) अशा समग्र काव्यसृष्टीचे वाङ्मयीन भूमिकेवरून आकलन आणि मूल्यमापन, आदिबंधात्मक, शैलीलक्ष्यी आणि तौलनिक पद्धतीने घडविलेले साधार नवदर्शन, मुक्तेश्वरांचे लौकिक व्यक्तित्व व काव्यपिंडाचे धर्म, काव्यदृष्टी आणि काव्यसृष्टी यातील सुसंवाद; काव्यनिर्मितीचा काळ, क्रम आणि संहितानिश्चिती; संस्कृत मूलाधार, सदृश भारतीय व मराठी रचनांशी तुलना; पूर्वपरंपरेशी संवाद-विरोध आणि उत्तरकालीनांवरील प्रभाव; काव्यप्रकारांची विविधता आणि संक्रमणकाळाचे ध्वनि-प्रतिध्वनी, मराठी काव्यपरंपरेत घडविलेले परिवर्तन यांची तत्त्व आणि तपशील अशा दोन्ही अंगांनी केलेली रसग्राही शोधसमीक्षा.

४३. एकनाथ आणि मुक्तेशवर (पृ.७६)
मो. स. गोसावी, श्री. शिव-पार्वती प्रतिष्ठान, फलटण, नासिक, पुणे १९८५.

४४. वामनपंडितांची कथाकविता (पृ.२००) अप्रकाशित डॉ. विश्वास पाटील यांच्या सहकार्याने.

संहिता संपादन

४५. सामराजकृत कथाकविता (पृ.२००) उनउने, अडावदकर, कुलकर्णी यांच्या सहकार्याने. प्रस्तावना (पृ.१०६), सार्थ संहिता (२७३), सर्वलक्ष्यी टीपा (१६३), असे संहिता-संपादन, लुणावत, राविल प्रकाशन, सातारा १९६९.

कोशातील टिपणे

४६. ते ५२. एन्सायक्लोपडिया फॉर इंडियन लिटरेचर, संपा. सीतांशु यशश्चंद्र आणि इतर साहित्य अकादमी, दिल्लीसाठी पूर्ण केलेली टिपणे.
१. नरेंद. २. मुक्तेशवर. ३. मुक्तेश्वरी भारत. ४. मराठी महाभारते. ५. दमयंती -स्वयंवर. ६. विठ्ठल. ७. निरंजन माधव

ग्रंथांतर्गत लेखन

५३. हनुमंताख्यान घटना आणि परंपरा (पृ. ४५), 'मराठी संशोधन-१०' संपा. सुरेंद्र आ. गावस्कर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई १९७८, पृ. ७५-११८.

५४. मुक्तेश्वरकृत (?) भावार्थ रामायणाचे उत्तरकांड (पृ.०७), 'मराठी संशोधन-१३', संपा. रमेश अ. तेंडुलकर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई १९८१, पृ. १४४-१५०.

५५. भावार्थरामायण आणि संक्षेपरामायण (पृ.१८), 'मराठी संशोधन-१५', संपा. रमेश अ. तेंडुलकर,

मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई १९८१, पृ. ८१-९८.

५६. भागवतधर्म आणि प्राचीन मराठी कथाकवी (पृ.२२ परिष्कृत पृ.५०) समाविष्ट 'महाराष्ट्राची सत्त्वधारा', संपा. गो. म. कुलकर्णी, शेटे, दास्ताने रामचंद्र आणि कं. पुणे १९८१, पृ.१८३-२०४. या लेखाच्या परिष्कृत रूपासाठी पहा, र. बा. मंचरकर, ''धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय', प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २००४, पृ. ४०-८९.

५७. एकनाथ आणि मुक्तेश्वर (पृ.३१) समाविष्ट 'संत एकनाथदर्शन लेखसंग्रह', संपा. हे. वि. इनामदार, कौंटिनेंटल, पुणे, १९८३, पृ. १९०-२२०.
समाविष्ट 'महाराष्ट्राचे लोकनाथ-एकनाथ', संपा. हे. वि. इनामदार आणि इतर. शिवपार्वती प्रतिष्ठान, फलटण, नासिक, १९८८, पृ.३५-५४.

५८. श्रीज्ञानदेवआणि पंडित कवी (पृ.१९), समाविष्ट 'श्री ज्ञानदेव साहित्याचा अभ्यास', संपा. सु. श्री. कानडे, रा. शं. नगरकर, याज्ञवल्क्य आश्रम, पुणे, १९९६, पृ.६३-८१.

नियतकालिकातील लेखन

५९. आणखी एक अमर भूपाळी (पृ. ०४) 'प्रतिष्ठान', मे १९७२, पृ. ३६-४१.
'गर्जना', दिवाळी अंक, १९७६, पृ. १२-१५

६०. मुक्तेश्वरी भारूड : एक नवोपलब्धी (पृ.०४) 'महाराष्ट्र साहित्यपत्रिका', जानेवारी-जून १९८०, पृ.६९-७२.

व्याख्यान संहिता

६१. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद यांच्या स्टाफ ॲकॅडमी कॉलेजच्या
ते ६५. वतीने मराठी प्राध्यापकांच्या उद्‌बोधन वर्गासाठी दिलेल्या पाच व्याख्यानांच्या संहिता, डिसेंबर १९९५ आणि १९९६.

१. पंडिती काव्याची संकल्पना (पृ. २०)
२. संस्कृत महाकाव्य आणि मराठी पंडिती कविता (पृ. ४०)
३. अभिजातवाद आणि मराठी पंडिती कविता (पृ.४५)
४. पंडिती कवितेचे श्रोते (पृ.२२)
५. पंडिती कविता आणि काव्यप्रकार (पृ.२६)

१.३ धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय

ग्रंथ

६६. धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय (पृ.२६०)
अरूण पाडगावकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे २०००.
महानुभाव विश्वभारती, नांदगावचा 'साहित्यालंकर' पुरस्कार, जून २००१.
पद्मश्री विखे पाटील विशेष साहित्यपुरस्कार, प्रवरानगर, ऑगस्ट २००१. जनसाहित्य परिषदेचा 'जनसारस्वत' पुरस्कार, अमरावती, सप्टें. २००१.

श्यामकांत ढाकरेण पुरस्कार, अमरावती, २००३.

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विद्यापीठांच्या 'सांस्कृतिक इतिहास' आणि 'मराठी वाङ्मयाचा इतिहास' या दोन प्रश्नपत्रांसाठी संदर्भग्रंथ म्हणून अभ्यासक्रमात नियुक्त.

धर्मसंप्रदाय आणि वाङ्मय यांच्या परस्परसंबंधांची शोधपूर्वक मांडणी उचित वाङ्मयविवेकाने करणारा ग्रंथ. या संबंधांचा साहित्यभिगामी आणि साहित्यापगामी अशा दोन्ही दृष्टींनी करावयाच्या अभ्यासाची चार प्रारूपे (मॉडेल्स) दिलेली आहेत. वारकरी, महानुभाव, शैव-शाक्त आणि वीरशैव या धर्मसंप्रदायांच्या वाङ्मयाभ्यासाच्या दिशा त्यातून स्पष्ट होतात.

सूत्र संपादन

६७. वीरशैव संप्रदाय (पृ.३७५)

डॉ. वा. ग. कल्याणकार गौरवग्रंथ, ग्रंथाचे संयोजन, संपादन, ग्रंथाची सूत्र-संकल्पना आणि संपादकांचे निवेदन (पृ.७-१०), 'वीरशैव संप्रदायाच्या महाद्वारात' (पृ.१-४३) हे लेखन र. बा. मंचरकर यांचे. सुभाष डी. खुडे, डॉ. वा. ग. कल्याणकर गौरवसमिती, श्रीरामपूर-पुणे, १९८९.

ग्रंथांतर्गत लेखन

६८. भागवतधर्म आणि प्राचीन मराठी कथाकवी (पृ.२२) समाविष्ट 'महाराष्ट्राची सत्त्वधारा', संपा. गो. म. कुलकर्णी- वि. त्र्यं. शेटे, दास्ताने रामचंद्र आणि कं., पुणे, १९८१, पृ.१८३-२०४.

नियतकालिकातील लेखन

६९. नाथसंप्रदाय - अनुबंध आणि कार्य (पृ.०९) 'अलख-निरंजन', दीपावली १९९२, पृ.११३-१२१.

७०. भागवतधर्माचे स्वरूप (पृ.०५) 'अलख-निरंजन', दिवाळी, १९९३, पृ.२५-२९.

७१. धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय (पृ. १५) 'प्रतिष्ठान', मार्च -एप्रिल १९९८, पृ.३४-४८.

७२. नाथसिद्धांची भूमी (पृ.१०) 'अलख-निरंजन', दिपावली विशेषांक २०००, पृ. ५१-६०.

परिसंवादातील निबंध

७३. भक्तिसंप्रदाय आणि साहित्य (पृ.२०) आंतरप्रांतीय साहित्यसंमेलन जयसिंगपूर येथील परिसंवादातील बीजभाषण, १९८७.

७४. महानुभाव संप्रदाय आणि वाङ्मय-काही प्रश्न, काही उत्तरे (पु. २५) 'मध्ययुगीन व अर्वाचीन वाङ्मय', न्यू आर्टस कॉमर्स अॅण्ड सायन्स कॉलेज, अहमदनगर, दि. १६२४/१९९१.

७५. महानुभवांचे तत्त्वज्ञान (पृ. १२) उद्बोधन वर्ग, स्टाफ अॅकॅडेमी कॉलेज, डॉ.बाबासाहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद, दि. १४/१२/१९९२, अध्यक्षीय समारोप.

७६. वारकरी संप्रदायातील संतत्त्वाची संकल्पना (पृ. १०) उद्बोधन वर्ग, स्टाफ अॅकॅडेमी कॉलेज, डॉ.बाबासाहब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद, दि. १७/१२/१९९२.

७७. धर्मसंप्रदाय आणि वाङ्मय यांचे परस्परसंबंध (पृ.१६) 'मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय व श्री तुकाराम', रा. ब. ना. बोरावके महाविद्यालय, श्रीरामपूर, दि. ९/३/१९९७.

व्याख्यान संहिता

७८. सांप्रदायिक साहित्याच्या अभ्यासाच्या दिशा (पृ.५०) मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई येथे दिलेली दोन व्याख्याने, १३ व १४ मार्च २०००.

१.४ मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा तौलानिक अभ्यास

ग्रंथ

७९. मुक्तेश्वरांची कविता : खंड पहिला : आख्यानक व स्फुट कविता, (पृ.२२५) रमेश तेंडुलकर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई, १९८३. यामध्ये 'गजेंद्रमोक्ष', 'हनुमंताख्यान', 'सुलोचनागहिवर', 'अहिमहिरावणव्याख्यान', 'हरिश्चंद्राख्यान', 'शुकरंभासंवाद', 'कुर्डी-आत्म्याचे भांडण', इत्यादी रचनांच्या मूलाधारांचा शोध आणि संस्कृत-मराठी परंपरेशी तुलना यांच्यासह आकलन व मूल्यन केलेले आहे.

८०. मुक्तेशवरांची कविता : खंड दुसरा : संक्षेपरामायण, (पृ.१२+९६) रमेश तेंडुलकर, मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई, १९८३. यामध्ये 'वाल्मिकीरामायण', भारतीय भाषांतील रामायणे आणि मराठी रामायणे यांच्या तौलानिक पाहणीसह मुक्तेश्वरांच्या 'संक्षेपरामायणा' चही जडणघडण, वाङ्मयीन गुणवत्ता आणि स्थानांकर केलेले आहे.

८१. मुक्तेश्वरांची कविता : खंड तिसरा : महाभारत (पृ.३००) यामध्ये व्यासभारतासह भारतीय भाषांमधील महाभारते, मराठी महाभारते यांच्या तौलानिक परिप्रेक्ष्यात मुक्तेशवरी महाभारताची घडण, तौलानिक मूल्यमापन, परंपरा आणि प्रभाव यांचे तपशिलवार विवेचन केलेले आहे.

८२. एकनाथ आणि मुक्तेश्वर (पृ. ७६) मो. स. गोसावी (प्रकाशन), श्री शिवपार्वती प्रतिष्ठान, फलटण, नासिक-पुणे, १९८५. एकभाषांतर्गत श्रेष्ठ कवींची प्रभावाच्या अनुषंगाने केलेली पाहणी आणि परंपरेच्या प्रवाहात सापेक्ष स्थानांकन.

८३. धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय, अरूण पारगावकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २०००. या ग्रंथातील पुढील दोन लेख अनुक्रमाने सामाजिक संस्था, विचारप्रणाली आणि वाङ्मय यांच्या अन्योन्यसंबंधांचा तौलानिक वेध घेणारे आहेत.

१. धर्मसंप्रदाय आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्यम, पृ. १३-३९ (पृ.२७)

२. भागवतधर्म आणि मराठी कथाकविता, पृ.४०-८७ (पृ.४८)

८४. तौलानिक ससाहित्य आणि मध्ययुगीन मराठी वाङ्मय (पृ.२८०) अरूण पारगावकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, २००३. यामध्ये तुलना तौलानिक पद्धती, तौलानिक साहित्य यावर सैद्धान्तिक विवेचन आहे. त्याचप्रमाणे मध्ययुगीन भारतीय आणि मराठी तौलानिक साहित्याचे आराखडे, चर्चा, उदाहरणे व नमुने आहेत. या ग्रंथाची दहा प्रकरणे असून त्यांचे स्वतंत्र नोंद पुढील सूचीत केलेली नाही.

ग्रंथांतर्गत लेखन

८५. मध्ययुगीन मराठी साहित्याचा तौलानिक अभ्यास, (पृ.४९), समाविष्ट, 'भाषा व साहित्य : संशोधन', खंड २, वसंत स. जोशी, गं.ना. जोगळेकर (संपा.), महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, १९८५, पृ.१८७-२३५.

८६. तौलानिक संहितानिश्चिती : शोध, छाननी आणि निश्चिती (पृ.२३), समाविष्ट, 'भाषा व साहित्य-संशोधन', खंड ३, वसंत स. जोशी - गं. ना. जोगळेकर, महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे, १९८९, पृ. ८९-१११.

८७. भागवतधर्म आणि प्राचीन मराठी कथाकवी (पृ.२२) समाविष्ट, 'महाराष्ट्राची सत्त्वधारा', (रा.चिं. ढेरे गौरवग्रंथ), गो. म. कुलकर्णी, वि. त्र्यं. शेटे (संपा.), दास्ताने रामचंद्र आणि कं. पुणे, १९८१, पृ.१८३-२०४.

८८. एकनाथ आणि मुक्तेश्वर (पृ.३१) समाविष्ट, 'संत एकनाथ दर्शन लेखसंग्रह', हे. वि. इनामदार (संपा.), पुणे, १९८३, पृ. १९०-२२०.

८९. श्रीज्ञानदेव आणि पंडित कवी, (पृ.१९) समाविष्ट, 'श्रीज्ञानदेव साहित्याचा अभ्यास', मु. श्री. कानडे, रा. शं. नगरकर (संपा.), याज्ञवल्क्य आश्रम, पुणे, १९९६, पृ. ६५-८१.

९०. एकनाथ-दुसरे ज्ञानदेव (पृ. २५) समाविष्ट, अशोक कामत-सतीश शरद बडवे (संपा.), देशस्थ ऋग्वेदी ब्राह्मण शिक्षणोत्तेजक संस्था, पुणे, एप्रिल २००२, पृ. ३३-५८.

९१. मध्ययुगीन भारतीय साहित्याच्या तौलानिक अभ्यासाचा आराखडा (पृ.४७) भारतीय साहित्याची संकल्पना, डॉ. चंद्रकांत बांदिवडेकर गौरवग्रंथ, संपा. द. दि. पुंडे, घोरपडे, अरूण पारगावकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, नोव्हेंबर २००२, पृ.११७-१६३.

नियतकालिकातील लेखन

९२. 'हनुमंताख्यान : घटना आणि परंपरा' (पृ.४५) मराठी संशोधन पत्रिका, रौप्यमहोत्सवी अंक, ऑनोडि १९७७, पृ.७४-११८.

९३. 'भावार्थरामायण आणि संक्षेपरामायण' (पृ.१८) मराठी संशोधन पत्रिका, जाफेमा १९८१, पृ.८१-९८.

९४. 'प्राचीन मराठी कथात्म कवितेच्या तौलानिक अभ्यासाच्या दिशा', (पृ.२९) मराठी संशोधन पत्रिका, जाफेमा १९८१, पृ.११३-१४१.

९५. 'तौलानिक साहित्याचा स्वरूपविचार' (पृ.१२) 'अक्षरवैदर्भी', दीपावली, १९८४, पृ.१-१२.

९६. 'मध्ययुगीन मराठी साहित्याचा तौलानिक अभ्यास', (पूर्वार्ध) (पृ.१३) 'अक्षरवैदर्भी', जानेवारी १९८५, पृ.१-१२.

९७. 'मध्ययुगीन मराठी साहित्याचा तौलानिक अभ्यास', (उत्तरार्ध) (पृ.१४) 'अक्षरवैदर्भी', प्रजासत्ताक विशेषांक, १९८५, पृ.३-१६.

९८. 'एकनाथ-दुसरे ज्ञानदेव' नवभारत, सप्टेंबर २००१, पृ.७-२०.

९९. 'मध्ययुगीन भारतीय साहित्याच्या तौलानिक अभ्यासाचा आराखडा' (पृ.२३) नवभारत, जुलै २००२, पृ.१-२३.

१.५ मध्ययुगीन मराठीचा साहित्यिक भूगोल

१००. कोल्हापूरची मध्ययुगीन साहित्यसाधना, रविवार सकाळ, कोल्हापूर आवृत्ती, ९ ऑगस्ट १९८१.

१०१. मराठी साहित्यातल कोकण, केसरी, साहित्य संमेलन विशेषांक, पुणे दि.१६/१२/१९९०.

१०२. मध्ययुगीन मराठीच्या साहित्यिक भूगोलात नगर (पृ.९) लोकमत, दि.३, ५, ११, १८ व २६ जानेवारी १९९७.

१०३. महाराष्ट्राच्या साहित्यिक भूगोलात नगर (पृ.१८) 'पैस', साहित्य संमेलन स्मरणिका, अहमदनगर, १९९७, पृ.४७ ते ६४.

१.६ मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास

ग्रंथांतर्गत लेखन

१०४. ह. श्री. शेणोलीकर : वाङ्मयदर्शन (पृ.२४). ह. श्री. शेणोलीकर यांच्या 'प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप' या इतिहासग्रंथाची चिकित्सा 'नवसमीक्षा - काही विचारप्रवाह', संपा. गो.म. कुलकर्णी, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९८२, पृ.९-३२.

१०५. मध्ययुगीन साहित्येतिहासाच्या समस्या आणि पुनर्घटनेच्या दिशा (पृ.३६) 'वाङ्मयेतिहासालेखन-स्वरूप आणि समस्या', संपा. विद्यागौरी टिळक, अरूण पारगावकर, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९९, पृ.८८-१२३.

परिसंवादातील निबंध

१०६. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहासाचे अध्यापन (पृ.८४) 'वाङ्मयेतिहासाचे अध्यापन', मॉर्डन कॉलेज, पुणे, १९९१. 'वाङ्मयेतिहासाच्या दिशा', मराठी विभाग, गोवा विद्यापीठ, पणजी, १९९७.

व्याख्यान संहिता

१०७. न्यू आर्टस् - कॉमर्स - सायन्स कॉलेज, अहमदनगर यांच्या पदव्युत्तर मराठीच्या वर्गांना गुणवत्तावाढ ते १०८. प्रकल्पांतर्गत दिलेली विशेष व्याख्याने.१) कालखंडाचा अभ्यास - सैद्धान्तिक चर्चा (पृ.२५) २) यादवकालखंडातील वाङ्मयाचा अभ्यास (पृ.४०)

२ आधुनिक मराठी वाङ्मय

२.१ नवे वाङ्मयीन प्रवाह

ग्रंथांतर्गत लेखन

१. ग्रामीण कादंबरी १९६० ते १९८० आणि नंतर (पृ.४९) 'ग्रामीण वाङ्मयाचा इतिहास', संपा. चंद्रकुमार नलगे, सुरेश एजन्सी, पुणे, १९९६, पृ.३३-८१.

२. स्वातंत्र्योत्तर ग्रामीण साहित्यातील सामाजिक आणि कलात्मक जाणिवा १९५०-१९९०, (पृ.२१), 'ग्रामीण साहित्याची चळवळ आणि आम्ही', संपा. वासुदेव मुलाटे, मेहता पब्लिशिंग हाऊस, पुणे, १९९६, पृ.१५-३५.

नियतकालिकातील लेखन

३. एकोणिसशे साठ नंतरची ग्रामीण कादंबरी (पृ.३१) 'महाराष्ट्र साहित्य पत्रिका', ग्रामीण साहित्य विशेषांक, जुऑस १९८०, पृ.५८-८८.

४. स्वातंत्र्योत्तर ग्रामीण साहित्यातील सामाजिक व कलात्मक जाणिवा (पृ.११) 'आलोचना', जुलै, १९८२, पृ.२-१२.

५. साहित्याला लेबल असावे काय ? (पृ.६) 'दवंडी', दिवाळी अंक, १९८२, पृ.५२-५७.

६. नववाङ्मयीन प्रवाहांची समाजमीमांसा (पृ.४) 'श्रमिकविचार', दिवाळी अंक, १९८२, पृ.६४-६७.

७. नवे वाङ्मयीन प्रवाह (पृ.६) 'शब्दालय', दिवाळी १९८६, पृ.५६-६१.

८. स्त्री-वादी साहित्य आणि समीक्षा (पृ.१०) 'युवकमुद्रा', दिवाळी १९८८, पृ.१०९-११८.

९. ग्रामीण कादंबरी १९६० ते १९८० (पृ.१९+१६) 'अनुष्टुभ्', जानेवारी-फेब्रुवारी १९९४, पृ.१७-२४, २९-३९ (लेखांक पहिला). 'अनुष्टुभ्', मार्च-एप्रिल १९९४, पृ. २५-४० (लेखांक दुसरा)

परिसंवादातील निबंध

१०. साहित्यातील नवप्रवाह : प्रेरणा आणि प्रवृत्ती (पृ.१०) दलित साहित्यसंमेलन, अहमदनगर, १९८२.

११. नवे वाङ्मयीन प्रवाह : सामर्थ्य आणि मर्यादा (पृ.२५) नासिक जिल्हा साहित्यमेळावा, नासिक १९८३ अध्यक्ष व महनीय प्रवक्ता म्हणून केलेले भाषण.

१२. स्त्रीप्रधान साहित्य आणि समीक्षा, अखिल भारतीय मराठी साहित्यसंमेलन, मुंबई, १९८६.

१३. ग्रामीण आणि दलित कथा, 'शरदाचं चांदणं', मुंबई दूरदर्शन, मुंबई, १९८७.

१४. ग्रामीण आणि दलित कथा-तौलनिक पाहणी, 'ग्रामीण व दलित साहित्य', श्री. मुक्तानंद महाविद्यालय, गंगापूर येथे 'डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ युवक कल्याण शिबिरा'तील चर्चासत्र, गंगापूर १२/१/१९९२.

१५. जनसाहित्याची संकल्पना - पुस्ती आणि दुरूस्ती, 'नवे प्रवाह', मराठी विभाग, रा. ब. ना. बोरावके महाविद्यालय, श्रीरामपूर १९९६.

२.२ कविता आणि कवी

प्रस्तावना

१६. वेचितो मने मौवाले (पृ.८) टी. के. जाधव, 'अमृतकण', रामदास जाधव प्रकाशन, पंढरपूर-पुणे, तिसरी आवृत्ती १९७६ या चंपूकाव्यांची प्रस्तावना, पृ.१-८.

१७. ए पीक ऑफ पर्ल्स (इंग्लिश पृ.११), टी. के. जाधव, 'ड्रॉप्स ऑफ नेक्टर', रामदास जाधव प्रकाशन, पंढरपूर-पुणे, काळ नाही, पृ.१-११.

१८. विचारलहरी (पृ.४), टी. के. जाधव, 'भावतरंग', वैजयंती चव्हाण, रंगरेखा, सोलापूर, १९७८, पृ.१-४.

१९. किनाऱ्यावरून (पृ.२), चं. वि. जोशी, के. पी. सागर, बा. भा. सौदागर, 'सागरचंद्र', ग्रामीण साहित्य प्रकाशन, सलाबतपूर, श्रीरामपूर, १९८७, पृ.३-४.

२०. पुळणीवरून (पृ.२), सागरकुमार रंधवे, राजेंद्रकुमार वडमारे, 'सागरराज', सागरराज प्रकाशन, भांबोरा, श्रीरामपूर, १९८८, पृ.१-२.

२१. 'आभाळ ठेंगणी' विषयी थोडेसे जमिनीवरून (पृ.४) अर्जुन घरत, 'आभाळ ठेंगणं', स. जा. घरत, ज्योती प्रकाशन, पनवेल, १९८९, पृ.७-१०.

२२. नाथांची कविता (पृ.१), नि. बं. चांडोले, 'नाथांची निवडक कविता', संपा. अविनाश कांबळे (सांगोलेकर), गो. रा. चांडोले (प्रकाशन), सांगोला-श्रीरामपूर, १९९३, २००१, पृ.१-१०.

२३. 'पाझर' विषयी (पृ.१०), क्रांती अनभुले, 'पाझर', अनभुले फाऊंडेशन, अहमदनगर, जानेवारी २००१, पृ.१-१०.

२४. 'कणव' चे भावविश्व (पृ.७), सुनिता चोरडिया, 'कणव', अहमदनगर - राजगुरूनगर, ११ मे २००२.

ग्रंथांतर्गत लेखन

२५. श्रीदासगणूमहाराजांची पौराणिक आख्यानक कविता (पृ.२५) 'संतकवी श्रीदासगणूमहाराज : चरित्र आणि काव्यविवेचन', संपा. अनंतराव आठवले, गोरटे (प्रकाशन), पुणे, शके १८९६, पृ.४५०-४७४.

२६. 'निर्वासित चिनी मुलास' आणि खंडकाव्याची संकल्पना (पृ.१३), 'कवि अनिलांची कविता : काही आकलने', संपा. पंडितराव पवार, दास्ताने आणि कंपनी, पुणे २००१, पृ.२४८-२६०.

२७. ते २९. कोशांतर्गल लेखन. 'मराठी वाङ्मयकोश' खंड दुसरा, संपा. गं. ने. खानोलकर ते गो. म. कुलकर्णी, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई यांच्यासाठी पूर्ण केलेली टिपणे.
१. पेंढरकर यशवंत दिनकर (कवी यशवंत)
२. माडगूळकर गजानन दिगंबर

३०. एन्सायक्लोपेडिया ऑफ इंडियन लिटरेचर, संपा. सीतांशु यशश्चंद्र, साहित्य अकादमी, दिल्ली यांच्यासाठी पूर्ण केलेले टिपण. १. गीतारामायण

नियतकालिकातील लेखन

३२. गाईन आवडी (पृ.३) 'बिल्वदल', दिवाळी अंक १९७७, पृ.९९-१०१, सत्यभागा मनेळ या निरक्षर वृद्धेच्या अप्रकाशित कवितांचा रसग्राही परिचय.

३४. कविता लेखनसंकेतांच्या (पृ.३) 'भाषा आणि जीवन', उन्हाळा, १९९१, पृ.४५-४७, देवनागरी लिपिचिन्हे आणि लेखनसंकेत यांचा उपयोग करणाऱ्या कवितांचा परामर्श.

३१. झुकलेले चांदणे (पृ. ४) 'अहमदनगर महाविद्यालयाचे वार्षिक', अहमदनगर १९६४, पृ.१७-२०, प्रा. वसंत दीक्षित यांच्या काव्यसंग्रहाचे परीक्षण.

३३. आध्यात्मिक भावविश्वासी कविता (पृ.१) 'रविवार सकाळ', २६ एप्रिल १९८१, कृष्णा गुरव यांच्या 'कुंजधून' या काव्यसंग्रहाचे परीक्षण.

व्याख्यानसंहिता

३५. निरनिराळी महाविद्यालये, शिबिर व कार्यशाळा यामध्ये वेळोवेळी दिलेल्या व्याख्यांनातून पुढील

ते ३७. संहिता सिद्ध झालेल्या आहेत.

१) मराठी कवितेतील प्रेमभाव (पृ.३०) २) मराठी कवींचे काव्यसंवेदन (पृ.२५)

३) महाविद्यालयीन युवकांची कविता (पृ.४०)

पुणे विद्यापीठातील तीन वर्षातील वार्षिकांमधील कवितांचे निरीक्षण.

२.३ कथा आणि कथाकार - प्रस्तावना

३८. नवी पालवी (पृ.८) , आनंद घाटुगडे, 'पुन्हा तिरसिंगराव', कौंटिनेंटल प्रकाशन, पुणे, १९७३, पृ.७-१४. या पुस्तकाच्या प्रस्तावनेत मराठी कुमारकथेच्या पार्श्वभूमीवर प्रस्तुत कथासंग्रहाच्या नवतेचे विवेचन केले आहे.

३९. 'बोधकथे' च्या निमित्ताने (पृ.८), हेमंत गोखले, 'संस्कारसुमने', श्रीविद्या, नागपूर, डिसेंबर २००१. या कथासंग्रहाच्या प्रस्तावनेत बोधकथेची मूल्यगर्भता आणि संस्कारश्रमता यांचा विचार केलेला आहे.

४०. चावडीवरून (पृ.४), नामदेवराव देसाई, 'पंचनामा', शब्दालय प्रकाशन, श्रीरामपूर-पुणे. काळ नाही, पृ.५-८, ग्रामीण विनोदाचा आढावा घेऊन केलेले प्रस्तुत संग्रहाचे मूल्यमापन.

ग्रंथांतर्गत लेखन

४१. लेक भुईची : ग्रामीण व स्त्रीवादी प्रवाहांच्या संगमावरील कथा. (पृ.१८) 'लेकीचं कर्तृत्व', संपा.विमलाबाई कुकडे, लेखिका पुस्तक प्रकाशन प्रकल्प, दर्यापूर, सप्टेंबर २००२, पृ.१३-३०.

४२. एक खुले पत - प्रतिमा इंगोले यांना (पृ.५), 'लेकीचं कर्तृत्व', संपा. विमलाबाई कुकडे, लेखिका पुस्तक प्रकाशन प्रकल्प, दर्यापूर, सप्टेंबर २००२, पृ. ८१-८५.

कोशांतर्गत लेखन

४३. व 'मराठी वाङ्मयकोश', खंड दुसरा, संपा. गं. दे. खानोलकर ते गो. म. कुलकर्णी, महाराष्ट्र राज्य

४४ साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई. यांच्यासाठी पूर्ण केलेले टिपणे.

१. घोरपडे वामन कृष्ण (शब्दसंख्या १०००)

२. गोखले अरविंद कृष्ण (शब्दसंख्या १०००)

४५. 'मराठी विश्वकोश', खंड १४, संपा. लक्ष्मणशास्त्री जोशी, सचिव महाराष्ट्र राज्य विश्वकोश निर्मिती मंडळ, वाई १९८९ यांच्यासाठी पूर्ण केलेले टिपण, पृ. ६६-६७

१. यादव आनंद रतन (शब्दसंख्या ७००)

४६. एन्सायक्लोपेडिया ऑफ इंडियन लिटरेचर, संपा. सीतांशु यशश्चंद्र, साहित्य अकादमी, दिल्ली यांच्यासाठी पूर्ण केलेले टिपण.

१. बोराडे, रावसाहेब रंगनाथ, (शब्दसंख्या ३००)

नियतकालिकातील लेखन

४७. बाहुले (पृ.४) 'आलेचना', फेब्रुवारी १९८२, पृ.२८-३१, डॉ. प्रा. सुधाकर देशपांडे यांच्या कथांचे परीक्षण.

४८. बिंग (पृ. १) रविवार सकाळ, २६ एप्रिल १९८१, ग्रामीण कथासंग्रहाचे परीक्षण.

४९. आनंद यादव - देशी संवेदनांचा कलात्मक आविष्कार (पृ. २) 'सार्वमत' प्रजासत्ताक विशेषांक, दि. २६/१/१९८८, पृ. १ व ६.

५०. अरविंद गोखले आणि 'मंजुळा' मधील कथाविश्व (पृ.१०), 'युवा अंकुर', दिवाळी १९९६, पृ.१-१०.

व्याख्यानसंहिता

५१. भास्कर चंदनशिव यांची कथा (पृ.३०) बलभीम महाविद्यालय, बीड येथे दिलेले व्याख्यान, जुलै १९९७.

२.४ कादंबरी आणि कादंबरीकार

ग्रंथांतर्गत लेखन

५२. शितू (पृ.२१), शितूचे नाट्यीकरण (पृ.४), कादंबरीकार दांडेकर, संपा. वीणा देव, मॅजेस्टिक, मुंबई-पुणे, १९८४, पृ.३६-५६ आणि पृ. २६३-२६४.

५३. कादंबरीचे अध्यापन (पृ.३४) 'वाङ्मयाचे महाविद्यालयीन अध्यापन', संपा. र. बा. मंचरकर, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९८७, पृ.३८१-४१४.

५४. गोतावळा- अव्वल दर्जाची कलात्मक साहित्यकृती (पृ.६), 'गोतावळा-साद आणि प्रतिसाद', संपा. कीर्ती यादव, प्रतिमा प्रकाशन, पुणे, १९९१, पृ.५२-५७.

५५. फकिरा - वेदनेतून विद्रोहाकडे (पृ.१३) 'लोकशाहीर तथा लोकलेखक अण्णाभाऊ साठे संदर्भ ग्रंथ', संपा. आसाराम गायकवाड, झेप प्रकाशन, नासिक १९९६, पृ.२१९-२३१.

५६. ग्रामीण कादंबरी १९६० ते १९८० आणि नंतर (पृ.४९) 'ग्रामीण वाङ्मयाचा इतिहास', संपा.चंद्रकुमार नलगे, सुरेश एजन्सी, पुणे १९९६, पृ. ३३-८१. अधिक परिष्कृत रूपासाठी पाहा - 'अनुष्टुभ्', जानेवारी - एप्रिल १९९४, लेखांक पहिला (पृ. १७-२४, २९-३९), लेखांक दुसरा (पृ. २५-४०)

नियतकालिकातील लेखन

५७. अरूण साधू यांचे कादंबरीलेखन (पृ. ११) 'अक्षरवैदर्भी', दिवाळी १९८८, पृ. ४९-५२, १२५-१२८, १६९-१७१.

५८. सत्तांतर - एक पुनर्निर्मिती (पृ.१३) 'शब्दालय', दिवाळी १९८५, पृ.२९-४१.

५९. सत्तांतर - एक पुनर्निर्मिती (पृ. १८ वाढीव पुरवणीसह) 'साहित्यसूची', ऑक्टोबर १९८९, पृ.११७-१३४.

व्याख्यान संहिता

६०. सुशिलेचा देव (पृ.३१) महाराष्ट्र साहित्य परिषद, पुणे येथे दिलेले व्याख्यान १९७८.

६१. आदिवास (पृ.१०) व अहोरात्र (पृ.५) अनुक्रमे बाळकृष्ण प्रभुदेसाई व शैला बेल्ले यांच्या कादंबऱ्यांचे परीक्षण 'रंगगंध', सांली रेडियोवरून प्रसारण, मार्च १९८०.

२.५ इतर वाङ्मयप्रकार आणि वाङ्मयकार

संहिता-संपादन

६२. विष्णुशास्त्री चिपळूणकर आणि त्यांचे तीन निबंध (पृ.२७१), अंजली मेहता, युनिव्हर्सल प्रकाशन, कोल्हपूर १९७५. शिवाजी विद्यापीठात पाठ्यपुस्तक म्हणून नियुक्ती. प्रस्तावना (पृ.५१), संहिता (पृ.२१२) व परिशिष्ट (पृ.८) यासह संपा. विष्णुशास्त्री चिपळूणकरांच्या व्यक्तिमत्त्वाचे आणि वाङ्मयीन कर्तृत्वाचे दर्शन घडविणारी विस्तृत प्रस्तावना, निबंधाची अवस्थांतरे आणि चिपळूणकरांचे सामर्थ्य व मर्यादा याविषयीच्या मतमतांतराचा - यात ८४ संदर्भ आलेले आहेत - खंडनमंडनपूर्वक परामर्श.

प्रस्तावना

६३. महाद्वाराजवळ, रंगराव सु. थोरात, 'श्रीरामलिंग बेट बहे', बी. एस. थोरात, बहे-रेठरे, १९८५ या स्थलवर्णनाची ओळख, पृ. ३.

६४. 'सोनजातक', विषयी (पृ.१८). रतनलाल सोनग्रा, 'सोनजातक', प्रमोद आडकर, सिम्रेट पब्लिकेशन, पुणे, २००१. आत्मचरित्र आणि दलित आत्मचरित्र यांच्या रूपात्मक आणि ऐतिहासिक अक्षांवर 'सोनजातक' चे वेगळेपण आणि स्थानांकर करणारी प्रस्तावना.

नियतकालिकातील लेखन

६५. 'शरावती', एक प्रवासचित्र (पृ. ७) 'प्रतिष्ठान', सप्टेंबर १९७१, पृ. ३१-३७ प्रवासवर्णनाच्या स्वरूपमीमांसेसह रा. भि. जोशी यांच्या 'शरावती' या प्रवासलेखनाच्या आस्वादाचा नमुना.

६६. 'साहित्यसिंह', (पृ.१४) 'सत्यकथा', एप्रिल १९७२, पृ.४३-५६, गं. दे. खानोलकर यांनी 'साहित्यसिंह' या नावाने लिहिलेल्या श्रीपाद कृष्ण कोल्हटकरांच्या चरित्रग्रंथाचे परीक्षण.

६७. जवळपणाचे झाले बंधन (पृ.२) 'पुढारी', १६ मे १९८२, पृ. ५-६, वसंत वणकुद्रे यांनी अनुवादित केलेल्या 'प्रीतीसौरभ' या पत्ररूप पुस्तकाचे परीक्षण,

६८. 'आहेण आणि नाही' च्या निमित्तावने. 'दिंडी', कुसुमाग्रह विशेषांक, फेब्रुवारी-मार्च १९८०, पृ.४-७.

३ साहित्यविचार

नियतकालिकातील लेखन

१. अलंकार : संज्ञा इतिहास आणि अर्थ (पृ.११) 'नवभारत', मार्च १९६८, पृ.२१-३१.

२. अलंकाराचे स्थाननिर्धारण (पूर्वार्ध) (पृ.६) 'वैखरी', एमेज् १९७३, पृ.२१-२६.

३. अलंकारांचे स्थाननिर्धारण (उत्तरार्ध) (पृ.१२) 'वैखरी', जुऔस १९७३, पृ.१९-३०.

४. अलंकारविचार - प्रारंभ ते रूद्रट (पृ.१४) 'वैखरी', ऑनेडि १९७५, पृ.३७-५०.

५. अलंकारांचे वर्गीकरण (पृ.१५) 'वैखरी', जाफेमा १९७६, पृ. १-१५.

६. अनुवादित कलाकृतीचे मूल्यमापन (पृ. ४) 'सत्यकथा', जून १९७०, पृ.२१-३१.

७. डिलन टॉमसचे एक पत्र (पृ. ७) 'कवितारती', दिवाळी १९९२, पृ. ५४-६०, यात काव्यनिर्मितीच्या प्रक्रियेचे वर्णन - विवेचन आहे.

८. विनोद (स्वरूपविचार पृ.३) 'मराठी साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप' (१९५०-१९७५), संपा. गो. मा. पवार, म. द. हातकणंगलेकर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९८६, पृ.२४४-२४६.

कोशांतर्गत लेखन

९. लोकाश्रयी व राजाश्रयी वाङ्मय. 'संकल्पना कोश', संपा. विजया राजाध्यक्ष आणि इतर, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई यांच्यासाठी पूर्ण केलेले टिपण.

परिसंवादातील निबंध

१०. साहित्यप्रकाराची संकल्पना (पृ.८२) 'साहित्य विचार', बिटको कॉलेज, नासिक, १९८३.

११. रूपवादी साहित्यविचार (पृ.३८) 'साहित्यविचार व समीक्षा', आर्टस-कॉमर्स-सायन्स कॉलेज, सटाणा, दि.१५/२/१९९७.

व्याख्यान संहिता

१२ ते १५ निरनिराळी महाविद्यालये, संस्था येथील शिबिरे, कार्यशाळा यातून सिद्ध झालेल्या व्याख्यानांच्या संहिता.

 १. कवितेच्या सौंदर्यास्वादाच्या वाटा (पृ.२०)
 २. कवीचा स्व-धर्म (पृ.१२)
 ३. कवितेचे स्वरूप (पृ.२५)
 ४. कवितेची भाषा (पृ. ३०)

४. साहित्यसमीक्षक आणि समीक्षापद्धती

ग्रंथ

१. गो. म. कुलकर्णी यांची समीक्षा : परिचय आणि परामर्श (पृ.१४४)

गो. म. कुलकर्णी गौरवसमिती, पुणे, १९९०.

महाराष्ट्र ग्रंथोत्तेजक सभेचे दक्षिणा प्राईज १९९१.

गो. म. कुलकर्णी यांच्या समीक्षेच्या आकलनासाठी आवश्यक अशी पार्श्वभूमी पहिल्या विभागात दिलेली आहे. दुसऱ्या विभागात गो. मं. च्या वेगवेगळ्या ठिकाणी विखुरलेल्या विचारांची अभ्यासक्षेत्रानुसारी सुसूत्र मांडणी आणि व्यवस्थापन केले आहे. तिसऱ्या विभागात गो. मं. ची समीक्षादृष्टी, अभ्यासक्षेत्रे, समीक्षेची पद्धती, समीक्षेची वैशिष्ट्ये, समीक्षेतील अवस्थांतरे व विकसन यांची चर्चा करून 'गोविंद मल्हार' आणि 'वामन मल्हार' यांच्यातील साम्यावर बोट ठेवले आहे. चौथ्या विभागात गो. मं. च्या संकलित-असंकलित लेखनाची वर्गीकृत सूची

शोधपूर्वक दिलेली आहे. गो. म. कुलकर्णी यांच्या साहित्यविचाराची वस्तुनिष्ठ मांडणी आणि तपासणी करता करता मराठी समीक्षेच्या स्थितिगतीचे एक चित्रही येथे उभे राहिले आहे.

सूत्र-संपादन

२. त्रिदल (पृ. १६ + ६० + १४५ + १४३ + ८८)
एम. व्ही. फडके आणि कंपनी, कोल्हापूर, १९८३.
मुंबई व पुणे या विद्यापीठांच्या एम. ए. साठी संदर्भ ग्रंथ म्हणून नियुक्ती. बॅ. पी. जी. पाटील गौरवग्रंथ एम. ए. शेख व इतर यांच्या सहकार्याने संपादित केलेला असला तरी त्याची सूत्रसंकल्पना आणि 'साहित्य' विभागाचे संपादन (पृ.१४५) व प्रास्ताविक (पृ.१-६) र. बा. मंचरकर यांचेच आहे. 'साहित्य' विभागात रूपवाद, मानसशास्त्रीय, शैलीलक्ष्यी इत्यादी समीक्षापद्धतींवर मान्यवरांनी लिहिलेले लेखन मराठीत प्रथमच ग्रंथगत झालेले आहे.

ग्रंथांतर्गत लेखन

३. ह. श्री. शेणोलीकर - वाङ्मयदर्शन (पृ.२४) 'नवसमीक्षा - काही विचारप्रवाह', संपा. गो. म. कुलकर्णी, पुणे, १९८२, पृ. ९-३२.

४. रा. चिं. ढेरे - वाङ्मयदर्शन (पृ.१६) 'महाराष्ट्राची सत्त्वधारा' संपा. गो. म. कुलकर्णी, प्रका. दा. त्र्यं. शेटे, दास्ताने प्रकाशन, पुणे, १९८१, पृ.२६५५२८०.

५. एक खडतर लेखनप्रवाह (पृ. १६) 'लोकसंस्कृतीचे प्रतिभदर्शन', डॉ. रा. चिं. ढेरे गौरवग्रंथ, अरूणा ढेरे - वर्षा गर्जेंद्रगडकर, प्रका.अरूण जाखडे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे, जुलै २०००, पृ. ९६-१११.

६. समीक्षा (पृ.३) 'मराठी साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप (१९५०-१९७५)', संपा. गो. मा. पवार - म. द. हातकणंगलेकर, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, १९८७, पृ. ३६९-३७१.

कोशांतर्गत लेखन

७. एन्सायक्लोपेडिया फॉर इंडियन लिटरेचर, संपा. सीतांशु यशश्चंद्र, साहित्य अकादमी, दिल्ली यांच्यासाठी पूर्ण केलेले टिपण. ढेरे, रामचंद्र चिंतामणि.

८. ते १२ मराठी वाङ्मयकोश, खंड दुसरा, संपा. गं. दे. खानोलकर व इतर, महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई यांच्यासाठी पूर्ण केलेले टिपण.

१. ढेरे, रामचंद्र चिंतामणि
२. कुलकर्णी, दत्तात्रय भिकाजी
३. जाधाव, रामचंद्र गणपत
४. कुलकर्णी, गोविंद मल्हार
५. शेणोलीकर, हरी श्रीधर

नियतकालिकातील लेखन

१३. वा. ल. कुलकर्णी यांची तीन व्याख्याने (२) 'सा. लोकयुग', १८ नोव्हेंबर १९६५, पृ.३-४

१४. 'वाङ्मयीन चर्चा आणि चिकित्सा', (पृ.१०) बाळकृष्ण कवठेकर, यांच्या समीक्षालेखसंग्रहाचे परीक्षण. 'रंगगंध' सांगली आकाशवाणीवर प्रसारित, मार्च १९८०.

१५. समन्वय (पृ.५) केशव मेश्राम यांच्या समीक्षाग्रंथाचे परीक्षण. 'नवभारत' डिसेंबर, १९८०, पृ.४०-४४.

१६. नरहर कुरूंदकर यांची प्राचीन साहित्याची समीक्षा (पृ.१२) 'अनुष्टुभ्', कुरूंदकर विशेषांक, जुलै-ऑगस्ट १९८३, पृ.५-१६.

१७. साहित्यसमीक्षेच्या पद्धती (६) 'आलोचना', जुलै १९८५, पृ.१-५ व १०. 'प्रतिष्ठान', मार्च-एप्रिल १९९४, पृ.४६-५०.

१८. आजचे वामन मल्हार - गो. म. कुलकर्णी (पृ.५) 'साहित्यसूची', जून १९८९, पृ.५६-६०.

१९. स्त्री वादी साहित्य आणि समीक्षा (१०) 'युवकमुद्रा' , दिवाळी १९८८, पृ.१०९-११८. 'अक्षरवैदर्भी', दिवाळी १९९६, पृ. १३-२०. 'पुरोगामी महिला', दिवाळी १९९२, पृ.१७-३७.

२०. कोल्हटकर लेखसंग्रह : मांडणी आणि तपासणी (पृ. ५२)
'अनुष्टुभ्', मार्च - एप्रिल १९८८, पृ. २४-४५, पूर्वार्ध.
'अनुष्टुभ्', मे-जून १९८८, पृ. १-३०, उत्तरार्ध.

२१. रा. चिं. ढेरे यांची ज्ञानसाधना. 'संचार', १९ डिसेंबर १९८३, पृ.१.

परिसंवादातील निबंध

२१. साहित्यसमिक्षेच्या अंतर्वर्ती पद्धती. 'समीक्षाविचार', बिटको कॉलेज, नासिक, १९८३.

२२. साहित्यसमीक्षेच्या पद्धती आणि उपयोजनातील तारतम्य. 'समीक्षाविचार', सी. टी. बोरा कॉलेज, शिरूर, १९८९.

२३. साहित्यसमीक्षेच्या बहिर्वर्ती पद्धती. 'समीक्षाविचार', एच. टी. पी. कॉलेज, नासिक, १९९१.

२४. चरित्रात्मक समीक्षापद्धती. 'नवे वाङ्मयीन प्रवाह आणि साहित्यसमीक्षेच्या पद्धती', रा. ब. ना. बोरावके महाविद्यालय, श्रीरामपूर, दि. २८/३/१९९२.

२५. स्त्री-प्रधान साहित्य आणि समीक्षा. आखिल भारतीय मराठी साहित्यसंमेलन, मुंबई, १९८६.

२६. फ्राइडची मनोविश्लेषणावादी समीक्षापद्धती. उद्‌बोधन वर्ग, स्टाफ ॲकॅडेमी कॉलेज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद, दि. २७/१/१९९६.

२७. कार्ल युंगची आदिबंधात्मक समीक्षापद्धती. उद्‌बोधन वर्ग, स्टाफ ॲकॅडेमी कॉलेज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद, दि. २७/१/१९९६.

२८. लेकॉनची मनोभाषावैज्ञानिक पद्धती, उद्‌बोधन वर्ग, स्टाफ ॲकॅडेमी कॉलेज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद, दि. २८/९/१९९६.

२९. 'शेजारी', एक मानसशास्त्रीय आकलन. 'समीक्षा', कला वाणिज्य महाविद्यालय, निफाड, दि.६/१/१९९१.

३०. रूपवादी साहित्यसमीक्षा. 'समीक्षाविचार', एस. एस. जी. एम. कॉलेज, कोपरगाव, दि. १४/३/१९९७.

३१. मानसशास्त्रीय समीक्षा. मराठी पदव्युत्तर विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद, दि. २७/११/१९९७.

३२. वाङ्मयीन विश्लेषण, अर्थान्वेषण आणि मूल्यमापन. अहमदनगर महाविद्यालय, अहमदनगर येथे दिलेली दोन व्याख्याने दि. २४/२/१९९७ आणि दि. २५/२/१९९७.

५ वाङ्मयाचे संशोधन

अप्रकाशित पुस्तिका

१. मुक्तेश्वरी भारताची प्रियोळकरी संहिता-तथ्य आणि तपासणी (पृ.७५) मराठी संशोधन मंडळ, मुंबई यांनी अ. का. प्रियोळकर शताब्दीनिमित्त आयोजित केलेल्या परिसंवादासाठी आणि 'मराठी संशोधन पत्रिके' चा विशेषांकासाठी सिद्ध केलेली पुस्तिका, १९९६. संहिताचिकित्साशास्त्राच्या तत्त्वांची प्रियोळकरी संपादनाशी पडताळणी.

कोशांतर्गत लेखन

२. 'संकल्पना-कोश', संपा. विजया राजाध्यक्ष आणि इतर, महाराष्ट्र राज्य साहित्य मंडळ, मुंबई यांच्यासाठी पूर्ण केलेली टिपणे.

 १. चिकित्सक आवृत्ती

 २. मूळ प्रत

 ३. संहिताचिकित्सा शास्त्र

नियतकालिकातील लेखन

३. संशोधनविषयक संकल्पना (पृ. ११) 'ललित', दिवाळी अंक, १९९८, पृ. ८६-८९, १७४-१८०.

परिसंवादातील निबंध

४. संशोधनाच्या पद्धती (पृ.८) 'भाषा व साहित्य : संशोधन', किसन वीर महाविद्यालय, वाई, १९८२, अध्यक्षीय.

५. मराठी साहित्यसंशोधनाच्या बदलत्या संकल्पना (पृ.२२) 'संशोधन', पी. व्ही. पी. कॉलेज, प्रवरानगर, १९८६.

६. मराठीतील पीएच्. डी. चे संशोधन (पृ.२५). आंतरप्रांतीय विद्यापीठीय मराठी प्राध्यापकांची परिषद, मराठी विभाग, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई, १९८९.

६. वाङ्मयाचे अध्यापन

सूत्र- संपादन

१. वाङ्मयाचे महाविद्यालयीन अध्यापन (पृ.५०७) वसंत वणकुद्रे, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर १९८७. गुरूवर्य डॉ. दु. का. संत गौरवग्रंथ. ग्रंथांची सूत्र-संकल्पना, संयोजन व संपादन डॉ.

र. बा. मंचरकर यांचे आरंभीचे निवेदन (पृ. ५-१२), समारोप (पृ.४७५-४९७), प्रास्ताविक टिपणे (पृ.१७-२०, १०५-१११, २२५-२३१, ३३७-३४४), प्रास्ताविक टिपणे (पृ.१७-२०, १०५-१११, २२५-२३९, ३३७-३४४), एक लेख (३८१-४१४) अशा ९१ पानांचे लेखन. 'वाङ्मयाचे महाविद्यायीन अध्यापन' हा या विषयावरील मराठीतील दुसरा ग्रंथ. वाङ्मयाच्या अध्यापनाची तात्त्विक आणि मराठीच्या अध्यापनाच्या सद्य:स्थितीच्या संदर्भात स्वरूपाच, उद्दिष्टे, पद्धती, सर्जनशीलतेशी अनुबंध आणि समस्या यांची विस्तृत चर्चा, भाषाविज्ञान, लोकसाहित्य, एका लेखकाचा अभ्यास, वाङ्मयेतिहास, समीक्षा या परिक्षेत्रांच्या अध्यापनाची चर्चा, मध्ययुगीन काव्य, मध्ययुगीन गद्य यांच्याबरोबरच कविता, कथा, कादंबरी आणि नाटक या वाङ्मयप्रकारांच्या अध्यापनाचे दिशादर्शन. व्यासंगी, प्रयोगशील प्राध्यापकांचे लेख आणि त्यांचे सुसूत्रीकरण करणारी संपादकीय टिपणे.

ग्रंथांतर्गत लेख

२. कादंबरीचे अध्यापन (पृ.३४) वाङ्मयाचे महाविद्यालयीन अध्यापन, संपा. र. बा. मंचरकर, सौरभ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९८७, पृ. ३८१-४१४.

परिसंवादातील निबंध

३. ग्रामीण साहित्याचे अध्यापन (पृ.१८) 'ग्रामीण आणि दलित साहित्यप्रवाहांचे अध्यापन', मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, १९८०.

४. कादंबरीची अध्यापन (पृ.२५) 'साहित्यप्रकाराचे अध्यापन', मराठी प्रगत अध्ययन केंद्र, मनमाड, १९८४.

५. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहासाचे अध्यापन (पृ.८४) 'वाङ्मयेतिहासाचे अध्यापन', मराठी विभाग, गोवा विद्यापीठ, पणजी, दि. १३/२/१९९६.

७. साहित्यशास्त्राचे अध्यापन (पृ.१६) मराठी अभ्यास व संशोधन केंद्र, सांगोले यांच्यावतीने 'मराठी अध्यापन - तत्त्व आणि व्यवहार', इस्लामपूर या चर्चासत्रासाठी सिद्ध केलेला निबंध. दि.६/१२/१९९७.

७. भाषा आणि भाषाविज्ञान

ग्रंथ

१. भाषाशास्त्रविचार (पृ.२०४) अंजली मेहता, युनिव्हर्सल प्रकाशन, कोल्हापूर १९७५. शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूरचा सर्वोत्कृष्ट ग्रंथपुरस्कार, १९७६. मुंबई, पुणे, शिवाजी, मराठवाडा, नागपूर या विद्यापीठाच्या बी. ए. व एम.ए. साठी संदर्भग्रंथ म्हणून नियुक्ती. सध्या आवृत्ती संपली आहे. भाषा आणि भाषाशास्त्र यांचे स्वरूप व कार्य, भाषेची उत्पत्ती, भाषिक परिवर्तन - ध्वनी व अर्थ, भाषा आणि बोली, भाषांचे वर्गीकरण अशी या ग्रंथाची सहा प्रकरणे आहेत. भाषाविज्ञानाच्या सर्वसाधारण स्वरूपाची व भाषेच्या अभ्यासाची अंगे, प्रश्न यांची नेमकी कल्पना देणारा, आटोपशीर शास्त्रग्रंथ. कृ. पां. कुलकर्णी यांच्या ''मराठी भाषा : उद्गम आणि

विकास'', (१९३३) या पाठ्यपुस्तकानंतर बदलललेल्या भाषाविज्ञानाचे सिद्धान्त, सूत्रे, संकल्पना यांच्या अत्याधुनिक विचारांचा मराठीला प्रथम परिचय झाला तो या पाठ्यपुस्तकातून.

ग्रंथांतर्गत लेखन

२. 'वृथा ही बढाअी सुकार्यविणे' (पृ. ९) समाविष्ट, 'हद्दपारीच्या वाटेवरी मराठी', संपा. प्रभाकरण बागले, अनुष्टभ्, प्रतिष्ठान, प्रकाशन, मुंबई, २००२. अनुष्टुभ्, जानेवारी - फेब्रुवारी २००२, पृ.११ ते १९.

नियतकालिकातील लेखन

३. आजचा भाषिक स्वधर्म (पृ.७) 'पंचधारा', हैद्राबाद, १९८०, पृ. ३५-४१.

४. कविता लेखनसंकेतांच्या (पृ.३), 'भाषा आणि जीवन', पुणे, उन्हाळा, १९९१, पृ.४५-४७.

५. 'मराठी : काही प्रश्न, काही उत्तरे' (पृ.९) 'नव्यांची अक्षर चळवळ', मे-ऑगस्ट १९९३, पृ.११-१८.

६. 'आपला भाषिक स्वधर्म', (पृ.६) 'यज्ञ' दिवाळी अंक, २००१, पृ.५-८, ४१-४२.

७. मराठीच्या प्रगतीचे पाऊल (पृ.१) 'गोमंतक', दि. १ जून १९८९, पृ.२

प्रस्तावना-कोशाची

८. प्रस्तावना - सिंधी - मराठी कोशाची (४) लछमन हर्दवाणी, 'सिंधी - मराठी शब्दकोश', अहमदनगर-पुणे, १९९५, पृ. १-४. पुनर्मुद्रण, 'भाषा आणि जीवन', पुणे १३:१४ दिवाळी १९९५, पृ. ३५-३९.

परिसंवादातील निबंध

९. राजभाषा मराठी कशी असावी ? कशी नसावी ? अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलन, बार्शी, १९८०.

१०. मराठी भाषेची आस्था आहे कोणाला ? नासिक जिल्हा रौप्यमहोत्सवी साहित्यमेळावाच्या परिसंवादातील बीजभाषण, नासिक, दि.४/१०/१९९२.

११. देवनागरी लिपी. नागरी लिपी परिषद, स्वामी सहजानंद भारतीय शिक्षणशास्त्र महाविद्यालय, श्रीरामपूर, दि. ३०/५/१९९३.

८. इतर लेखन-संपादन

सूत्र संपादन

१. राजकीय तत्त्वप्रणाली : सिद्धान्त आणि व्यवहार (पृ.२० + २४५) अॅड. रावसाहेब शिंदे षष्ठ्यद्विपूर्ती गौरवग्रंथ, विजय कसबेकर आणि इतरांच्या सहकार्याने केलेले संपादन, गौरवसमिती, श्रीरामपूर-पुणे, १९८९. यामध्ये लोकशाही समाजवाद, साम्यवाद, मार्क्सवाद, गांधीवाद, फुले-आंबेडकरवाद याविषयी सैद्धान्तिक विवेचन करणारे मान्यवरोच लेखन आहे.

२. गौरविका (पृ. ४ + १८ + २०० + ४४) अॅड्. रावसाहेब शिंदे षष्ठ्यद्विपूर्ती गौरवग्रंथ, विजय कसबेकर आणि इतरांच्या सहकार्याने केलेले संपादन. गौरवसमिती, श्रीरामपूर-पुणे, १९८९,

यात व वरील ग्रंथातही 'सूर्यान्मुखी' (पृ. ४१ परिष्कृत पृ.५१) हे ॲड्. रावसाहेब शिंदे यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा शोध घेणारे चरित्रचित्र.

३. गोकुळ (पृ. १५० व दैनंदिनी) सुनीता पवार, श्रीरामपूर, १९८९. गोपालकांच्या दैनंदिनीची सूत्र-संकल्पना व संपादन र. बा. मंचरकर यांचे, यात दुग्धव्यवसायासंबंधीच्या शास्त्रीय व व्यावहारिक विषयांवरील लेखांचे संकलन - संपादन आहे.

संहिता-संपादन

४. शिक्षण आणि समाज (पृ. ४० + १५१) ॲड्. रावसाहेब शिंदे लेखसंग्रह, प्रका. उल्हास लाटकर, अमेय प्रकाशन, पुणे, २००१. महाराष्ट्र शासनाचा राज्यपुरस्कार, २००२.
'रावसाहेब शिंदे यांचे विचारविश्व' (पृ.२३) या प्रस्तावनेत शिक्षण आणि समाज यांच्या परस्परसंबंधांचे अंत:सूत्र महाराष्ट्राच्या शैक्षणिक स्थितिगतीच्या ऐतिहासिक पार्श्वपटांवर विशद केले आहे.

५. चरित्र आणि चारित्र्य. ॲड्. रावसाहेब शिंदे लिखित चरित्रचित्रांचे संपादन, प्रका. उल्हास लाटकर, अमेय प्रकाशन, पुणे २००१.
'ग्रामीण महाराष्ट्राचे सांस्कृतिक संचित' (पृ.२०) या प्रस्तावनेत चरित्रचित्रांची संकल्पना विशद करून प्रस्तुत ग्रंथांचे विशेष स्पष्ट केले आहेत.

६. मराठी पाठ्यपुस्तक (पृ. ८ + १२६) द्वितीय वर्ष विज्ञान या वर्गासाठी डॉ. गं. ना. जोगळेकर व इतरांच्या सहकार्याने लेखक परिचय, टीपा इत्यादींसह केलेले संपादन, पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९९०.

७. युवक भारती (पृ.२२३)
बारावी मराठी वर्गासाठी मराठी अभ्यास मंडळाच्या मार्गदर्शनाने व लता मोहरीर इत्यादींच्या सहकार्याने परिचय, शब्दार्थ व टीपा यासह संपादन.
सचिव, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे, १९९५.

प्रस्तावना

८. विचारतरंगविषयी
रामदास महाराज, 'विचारतरंग', प्रका. कोंडाजी जाधव, पंढरपूर-पुणे, १९७७.

नियतकालिकांचे संपादन

९. रयत शिक्षण पत्रिका
रयत शिक्षण संस्थेच्या सातारा येथून प्रकाशित होणाऱ्या मुखपत्राचे सहकार्याने संपादन, सातारा, १९६६-१९६८.

१०. शिवसंदेश
शिवाजी विद्यापीठाच्या मुखपत्राचे सहकार्याने संपादन, कोल्हापूर, १९७५-१९८१.

११. वैखरी

वाङ्मयीन नियतकालिकाचे मार्गदर्शन सल्लागार, कोल्हापूर १९७०-१९७६.

१२. बिल्वदल

वाङ्मयीन नियतकालिकांचे मार्गदर्शक सल्लागार, कोल्हापूर १९७६-१९७८.

१३. गावरान

ग्रामीण साहित्याला वाहिलेल्या पहिल्या त्रैमासिकाचे मार्गदर्शक सल्लागार, कोल्हापूर, १९८१-१९८२.

१४. शब्दालय

दिवाळी वार्षिकाचे अधिवेशक, श्रीरामपूर, १९८५ व १९८६.

मुंबई मराठी पत्रकार संघाचे 'रत्नाकार देसाई पारितोषिक', १९८५.

मुंबई मराठी पत्रकार संघाचे 'अनंत अंतरकर पारितोषिक', १९८६.

१५. महाविद्यालयांची वार्षिके

ते रयत शिक्षण संस्थेच्या नऊ महाविद्यालयांच्या पंधरा वार्षिकाकांचे वेळोवेळी संपादन केले. त्यांना

२९. विद्यापीठीय व राज्यस्तरीय पातळीवर एकूण सतरा पारितोषिके मिळाली. १९६६-१९९४.

३०. कर्मवीर शताब्दी स्मरणिका

उत्तरविभाग, रयत शिक्षण संस्था, अहमदनगर, १९८७. यात सोळा कर्मवीरसमकालीन मान्यवरांच्या मुलाखती घेऊन कर्मवीरांच्या चरित्राचे व रयत शिक्षण संस्थेच्या उत्तरविभागातील विस्ताराचे अस्सल साधन देण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. सहकार्याने संपादन.

३१. संशोधन - पत्रिका

रयत शिक्षण संस्थेच्या रिसर्च जर्नलचे सहकार्याने संपादन, सातारा, १९९१-१९९४.

३२. धमाल-धमाका २००१ व २००२.

विनोदी दिवाळी अंकांचे अतिथी संपादक, अहमदनगर, यातील २००२ च्या विनोद विशेषांकास पुढील चार पारितोषिके मिळाली.

१. पु. ल. देशपांडे स्मृति पुरस्कार, मुंबई, मराठी वृत्तपत्रलेखक संघ, मुंबई, २००३.

२. विशेष पुरस्कार, साहित्यविचार मंथन, राज्यस्तरीय दिवाळी अंक स्पर्धा, कल्याण, २००३.

३. विशेष पुरस्कार, आंतरराज्य खुली दिवाळी अंक स्पर्धा, पुणे, २००३.

४. विशेष पुरस्कार, भांड प्रतिष्ठान, अहमदनगर, २००३.

३३. वास्तुवैभव २००३

वास्तुकला आणि वास्तुउद्योग याविषयीच्या नियतकालिकाचे मार्गदर्शक सल्लागार.

ग्रंथांतर्गत लेखन

३४. आकाशपुष्पाच्या पाकळ्या (पृ.६)
"उदयंती", संपा. शिवराम माळी, छ. शिवाजी कॉलेज, सातारा-पुणे, १९८२, पृ. २९६-३०१. बॅ. पी. जी. पाटील यांच्या लौकिक व वाङ्मयीन व्यक्तिमत्त्वाविषयीचा लेख.

३५. हा गंध चंदनाचा (पृ.४)
'हा गंध चंदनाचा', संपा. क्रांतिकुमार पाटील इ., ताराराणी विद्यापीठ प्रकाशन, कोल्हापूर, १९८१, पृ.३०-३३. शिक्षणमहर्षी रावसाहेब, व्ही. टी. पाटील यांच्या कार्याविषयीचा लेख.

३६. शिक्षण आणि समाज बदलत्या संबंधांची रूपे (पृ.११)
'अध्यासनाची संकल्पना आणि उच्च शिक्षणातील समस्या', संपा. राम पारूंडेकर, डॉ. रमेश धोंगडे, गुरूकुल प्रतिष्ठान, पुणे २००२, पृ.१०१-१११.

नियतकालिकातील लेखन

३७. स्वामी विवेकानंद आणि सद्य:स्थिती (पृ.६) अध्यापक, एप्रिल १९६३, पृ. ३ ते ८

३८. महात्मा गांधी : एक युगपुरूष. लालबहादूर, २ ऑक्टोबर १९५९.

३९. 'रयत शिक्षण पत्रिका' मधून 'रयत शिक्षण संस्थेचे मानदंड', या मालिकेत पाच चरित्रचित्रे

ते ५४. प्रसिद्ध झाली (१९६६-६७). याशिवाय शैक्षणिक क्षेत्रात काम करणाऱ्या अकरा विधायकवृत्तीच्या कार्यकर्त्याविषयी वेळोवेळी नियतकालिकातून लिहिले.

५५. मोगरा फुलगा (पृ. ४०)

ते ७०. ताराराणी त्रि-शताब्दी व ताराराणी विद्यापीठ त्रि-तपोत्सव स्मरणिका, कोल्हापूर १९८०. ताराराणी विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या शिक्षणसंस्थांचा छत्तीस वर्षाचा भौतिक व आत्मिक इतिहास. रयत शिक्षणसंस्थेच्या अनेक शाखांचा असा परिचय करून देणारे पंधरा लेख वेळोवेळी नियतकालिकांतून लिहिले.

७१. कर्मवीर भाऊराव पाटील आणि अस्पृश्यता निवारण (पृ.१९) नवभारत, सप्टेंबर १९८८, पृ. १-१९

७२. एन. डी. पाटीलकृत 'महर्षि वि. रा. शिंदे' (पृ. ७)
'महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे', विशेषांक, संपा. भि. ना. दहातोंडे आणि इतर, अहमदनगर २००१, पृ.११-१७.

७३. मूल्य, समाज आणि शिक्षण (पृ. ३) 'लोकमत', दिवाळी अंक २००१, पृ.१-३.

७४. पारितोषिक विजेत्या पाच कथा, एकुलती एक कविता आणि काही निबंध-ललित गद्य असे

ते ८४. १९५६ ते १९६४ या आरंभीच्या काळातील ललित लेखन नियतकालिकांतून आलेले आहे.

---x---